

תקון שבועים

ליל ט"ו בניסן - ליל הסדר

תיקון השכינה לצורך עצמה

ולכל היד החזקה דא שכונתא. ולכל המורא הגדול דא קדשא בריה הוא. הכא קימין מלין לאתתקנא בתקונא שלים, פרזא דנשמתינ מלגו, מלאכיא מלבר. בגין כך ולכל היד מסטרא דמלאכיא מלבר. החזקה מסטרא דנשמתינ מלגו. ולכל המורא מסטרא דמלאכיא מלבר. הגדול מסטרא דנשמתינ מלגו. פלא פליל בכללא חדא לאתתקנא בתקונא שלים.

ולכל היד החזקה - זו השכינה. ולכל המורא הגדול - זה הקדוש ברוך הוא. כאן נמצאים הדברים להתקן בתקון שלם, בסוד של נשמות מהפנימיות, ומלאכים מהחיצוניות. לפיכך: ולכל היד - מבחינת המלאכים בחיצוניות. החזקה - מבחינת הנשמות בפנימיות. ולכל המורא - מבחינת המלאכים בחיצוניות. הגדול - מבחינת הנשמות בפנימיות. הפל נכלל בכלל אחר להתקן בתקון שלם.

והא אליהו נביאה מהימנא אתי פתח ואמר, כתיב ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך (דברים כח ו) דא פללא דמהימנותא תקפא דישראל. תא חזי פתיב (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתיה שורק, דא שורוק מסטרא דצדיק (ת"ז ז:). פלה זרע אמת, מסטרא דיובילא,

והנה אליהו הנביא הנאמן בא, פתח ואמר, כתוב: ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך (דברים כח,ו), זה כלל האמונה, פוחן של ישראל. בא וראה, כתוב: ואנכי נטעתיה שורק (ירמיה ב,כא) זה שורוק מצד של צדיק. פלה זרע אמת (שם שם,שם) - מצד של יובל, שבו: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם

1. עי' ע"ח ח"ב, יב, סע"ב, ועי' ת"ז ת"י כב, סו, ע"א; מאמר הגאולה עמ' נח; לעיל ת"י נד.
2. עי' בהקדמת ת"ז ז, ע"ב. הניקוד של ספירת יסוד.
3. דהיינו מצד אימא עילאה, עיי"ש ה, ע"א, עי' לעיל תיקון סט.

(מיכה ז, כ), שְׂאֵמֶת נִתְּנָה לְיַעֲקֹב וְדָאִי,⁴
 תִּקְרָה הָאוֹר נִתָּן אֵלָיו, בִּיּוֹן שְׂמִיטָתוֹ
 שְׁלֵמָה,⁵ מִה שְׂאֵין פֶּן הָאֲחֵרִים.⁶ שְׁהֲרִי
 לֹא נִתָּן כָּל כֶּד [הָאוֹר] לְאַבְרָהָם וְלִיצְחָק
 בְּגִלְל עֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעֲאֵל.⁷ אָבֵל בְּכָל זֹאת
 [פְּתוּב]: תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם. וְזֶה סוּד: יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
 אַבְרָהָם⁸ (יִשְׁעִיה כט, כב). שְׁהֲרִי בְּזִמָּן
 שְׁהִדְבְּרִים [הָאוֹרוֹת] עֲמָדוֹ לְצֵאת לַחוּץ
 [בְּזִמָּן אַבְרָהָם וְיִצְחָק], אִזּוֹ אוֹר זֶה חוֹר
 [פְּדִי] שְׁלֵא יִתְּפֶשֶׁט [בְּגִלְל עֵשׂוֹ
 וְיִשְׁמַעֲאֵל]. אָבֵל בְּזִמָּן שְׁהָאוֹר חוֹר,
 שְׁהוּא יַעֲקֹב,⁹ אִזּוֹ הַכֹּל הַתְּבַרְךְ בְּזִכּוֹתָו.
 לָכֵן בְּתַחֲלָה: תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב, אִזּוֹ:
 חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְזֶה חֶסֶד - הַמְּקוֹר
 הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל בֹּא וִירָא, יִצְחָק גַּם פֶּן נִכְלָל בָּאֵן
 [בְּפֶסוּק], כְּמוֹ שְׁפָתוּב: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ

דְּבַה (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
 לְאַבְרָהָם. דְּאֵמֶת לְיַעֲקֹב אֲתִיְהִיב וְדָאִי,
 דִּילָה תִּקְפָּא דְנִהֲרִי אֲתִיְהִיב, בְּגִין
 דְּמִטָּתוֹ שְׁלֵמָה, מַה דְּלָאוּ הָכִי לְאַחֲרִינִי.
 דְּהָא לְאַבְרָהָם וְלִיצְחָק לֹא אֲתִיְהִיב כ"כ,
 בְּגִין עֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעֲאֵל. אָבֵל עכ"ד תִּתֵּן
 אֵמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְרָזָא דָּא
 יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם (ישעיה כט
 כב). דְּהָא בְּזִמָּנִין דְּמִלִּין קְרִימִין לְנִפְקָא
 לְבַר, פְּדִין נִהֲרִי דָּא אֲתִהֲדֵר דְּלָאוּ
 לְאַתְּפֶשֶׁטָא. אָבֵל בְּזִמָּנָא דְנִהֲרִי אֲתִהֲדֵר
 לְאַתְּר דִּילָה וְדָא יַעֲקֹב, פְּדִין פְּלֵא
 אֲתִבְרָךְ בְּגִינָה. בְּגִין פֶּן תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב
 בְּקְדָמִיתָא, פְּדִין חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְדָא
 חֶסֶד מְקוֹרָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל.

אָבֵל תָּא חֲזִי יִצְחָק נְמִי הָכָא אֲתִפְלִיל,
 דְּכִתִּיב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינִי. דְּהָא

4. עי' זוהר ויצא ח"א, קסא, ע"א.
 5. עי' זוהר סוף ח"ב ס"ז, רעו, ע"א; שיר השירים רבה ג, ב; ד, א; אוצר המדרשים אייזנשטיין עמ' קצד רש"י
 על בראשית מז, לא.
 6. דהיינו אברהם ויצחק, מאברהם יצא ישמעאל, ומיצחק יצא עשיו.
 7. עי' שבת קמו, ע"א.
 8. עי' זוהר ויצא ח"א, קנד, ע"ב; נלענ"ד שבהמשך הדברים, הרמח"ל רומז לנו על סוד עצום ונורא שגילה לנו
 בהרחבה בספרו הקדוש אדיר במרום עמ' שלג'שסו. והוא ענין האבות ותולדותיהן ושרשם בהנהגה. והנה
 כאן (ת"י ע) הוא כותב: שהרי בזמן שהדברים עמדו לצאת לחוץ, אין ספק שיש כאן הקבלה בין המדרגות
 העליונות שעמדו לצאת לבין אברהם ויצחק שעמדו לבוא לעולם. והנה באדיר במרום (שם עמ' שמז) מפרש
 שאברהם הוא סוד הקו (החסד), יצחק, סוד הרשימו (גבורה), וע"י יעקב שנטל מאברהם התיקון אז נתקן
 אברהם ואחריו יצחק (בחינת החלל), ו"בסודו בוקע החלל, ואז נקרא יעקב"ב - יבק"ע" (עמ' שמח). ...ויאפשר
 להבין כעת: יעקב אשר פדה את אברהם, שהתיקון של יעקב הוא שמשלים ענין הקו (אברהם) והרשימו
 (יצחק). והנה האורות הבוקעים ומתפשטים בחוץ הן בחינת יעקב (שם עמ' שנז) שהוא סוד א"ק (עמ' ססג),
 "וסוף הענין הוא הוצאת ה"ב שבטים, שהם ה"ב פרצופי אצילות" (עמ' שנח). עי' שם נפלאות תמים דעים.
 9. יעקב נרמז במילה "מקום", ע"פ הפסוק: וירא את המקום מרחוק, עי' זוהר ח"א, קכ, ע"א; עי' אדיר במרום
 ח"א עמ' שמח.

לְאַבְתִּינוּ (שָׁם, שָׁם). שְׁהָרִי בְּזִמְנֵי שְׁאַבְרָהֶם
וְעֵקֶב נִתְקַנִּים פְּרָאוּי, נִתְקַן יִצְחָק אִתָּם,
לְפִיכֵךְ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינוּ. מִיָּמֵי
קָדָם (שָׁם, שָׁם) – אֱלוֹ יָמִים רְאוּשׁוֹנִים,
שְׁשָׁם מִתְעַלִּים אֱלוֹ הָאֲבוֹת וְדָאֵי. וְעוֹד:
מִיָּמֵי קָדָם – אֱלוֹ יָמִים רְאוּשׁוֹנִים
עֲלִיוֹנִים, סוּד שֶׁל שְׁלֹשָׁה רְאוּשִׁים שֶׁל
עֲתִיקָא קַדִּישָׁא, שְׁשָׁם חֲגוּת [כְּגִנְדָּר ג'
הָאֲבוֹת] נִמְצָאִים בְּכָל אֶחָד, וְזֶה
נִתְבָּאֵר.¹⁰

וּבְזִמְנָא שְׁנִשְׁמָה אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל יוֹצֵאת
לְבוֹא לְעוֹלָם, הִיא יוֹצֵאת בְּחִבּוּר שֶׁל
זְכָר וְנִקְבָּה [זְעִיר אֲנָפִין וְנִקְבִּיָּה] וְדָאֵי.¹¹
כְּמוֹ כֵּן בְּשַׁעַת שְׁמִסְתַּלְקַת [הַנְּשֻׁמָּה]
מִהָעוֹלָם, חוֹזֵרֶת וּמִתְקַשֶּׁרֶת בְּמִקּוּד
הָעֲלוּיִן שְׁלֵה. אִזְ חוֹזֵרִים זְכָר וְנִקְבָּה
[זְעִיר אֲנָפִין וְנִקְבִּיָּה] לְהַתְחַבֵּר עִבּוּרָה,
לְהַכְנִים אוֹתָהּ אֲלֵיהֶם. לְפִיכֵךְ: בְּרוּךְ
אַתָּה בְּבֹאֵךְ (דְּבָרִים שָׁם, שָׁם) – לְבוֹא
לְעוֹלָם. וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצִאתְךָ – לְצֵאת
מִהָעוֹלָם, בְּשַׁחֲזוֹרֶת לְמִקּוּמָה. וְאַמּוֹת
הָעוֹלָם, נֶאֱמַר בָּהֶם: יְלָדֵי זְנוּנִים (הוֹשַׁע
א, ב), זְרַע שְׁקֵר (יִשְׁעִיָּה נ, ד), שְׁהָרִי מִס"מ
וּבֵת זְנוּנֵי יוֹצֵאִים, וְאֵלּוֹ הַעֲמֻלָּקִים וְהַעֲרֵב
רַב.¹²

וְהִנֵּה תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׁכִּינָה [זו"ן]
מִתְחַבְּרִים בְּאֶחָד בְּהִרְבֵּה חִבּוּרִים
עֲלִיוֹנִים. וְזֶה סוּד חֲפָה וְקַדוּשִׁין. וְזֶה

בְּזִמְנָא דְאַבְרָהָם וְיַעֲקֹב מִתְתַקְנִין בְּדָקָא
יָאוֹת, אֲתַתְקִין יִצְחָק בְּהַדְיָהוּ, בְּגִין כִּד
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתִּינוּ. מִיָּמֵי קָדָם, אֲלִין
יוֹמִין קַדְמָאִין דְתַמְן מִסְתַּלְקִין אֲלִין אֲבָהוּן
וְדָאֵי. וְעוֹד, מִיָּמֵי קָדָם אֲלִין יוֹמִין
קַדְמָאִין עֲלָאִין, רְזָא דְתַלַּת רִישִׁין
דְעֲתִיקָא קַדִּישָׁא, דְתַמְן קַדְמִין בְּכָלֵלָא
חֲדָא חֲסֵד גְבוּרָה תְּפָאֶרֶת, וְזֶה אֲתַמַּר.

וּבְזִמְנָא דְנִשְׁמָתָא חֲדָא מִיִּשְׂרָאֵל נִפְקַת
לְמִיתֵי לְעֵלְמָא בְּחִבּוּרָא דְדְכוּרָא
וְדְנוּקְבָא נִפְקַת וְדָאֵי. כְּגִוְנָא דָא בְּשַׁעַתָּא
דְתַבַּת לְאַסְתַּלְקָא מִעֵלְמָא, תַּבַּת
לְאַתְקַשְׁרָא בְּמִקּוּדָא עֲלָאָה דִּילָהּ. כְּדִין
תַּבִּין דְכוּרָא וְנוּקְבָא לְאַתְחַבְּרָא בְּגִינָה,
לְכַנְשָׁא לָהּ לְגַבְיָהוּ. בְּגִין כִּד בְּרוּךְ אַתָּה
בְּבֹאֵךְ, לְמִיתֵי לְעֵלְמָא. וּבְרוּךְ אַתָּה
בְּצִאתְךָ, לְנִפְקָא מִעֵלְמָא לְאַתְהַדְרָא
לְאַתְרָהּ. וְאַמִּין דְעֵלְמָא אֲתַמַּר בְּהוּ יְלָדֵי
זְנוּנִים זְרַע שְׁקֵר (שָׁם נז ד) דְהָא מִס"מ
וּבֵת זְנוּנֵי נִפְקִין, וְאֲלִין עֲמֻלָּקִים עֲרֵב
רַב.

דְהָא קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׁכִּינָתִיָּה
מִתְחַבְּרִין בְּחֲדָא בְּכַמְהָ חִבּוּרִין עֲלָאִין.
וְרְזָא דָא חֲפָה וְקַדוּשִׁין. מָאִי אֲנִין. אֲלָא

10. לעיל באיורא תיקון סט, בתיקוני רישא דאריך, אצל הערה 67.

11. עי' ע"ח, ח"ב, עב, ע"ג.

12. עי' זחר כי תצא ח"ג, רפא, ע"ב, קל"ח פתח ל עמ' קא, ד"ה: "כי הרי מלבד אומות העולם ומלאכי חבלה".

הם? בא וראה, קדושין [זה מסירת] טבעת באצבע, וזו [בגמטא] עטרה [מלכות] בראש צדיק [יסוד - אצבע], וזה [סוד אות] ז' כמו שנאמר¹³ ואם תאמר, [בין] שהשכינה [גרמזות] ודאי בטבעת, ואצבע זה צדיק, אם כן מהראוי שהנקבה צריכה לתת קדושין לזכר, טבעת באצבעו.¹⁴ אבל בא וראה, הכל הוא סוד עליון, שתקנו לומר: הרי את מקדשת לי בטבעת זו פדת משה וישראל. משה - זה [פנגר] המקור הנעלם [משה רמז למאציל] וישראל - זה [פנגר] ישראל קמן [רמז לו"א]. השכינה - דת שלהם היא ודאי. וזה סוד: יהוה [המאציל] בחכמה יסד ארץ [השכינה] (משלי ג, ט), שמצד שלו [של חכמה, אבא] היא טבעת. וממנה נתנה לישראל [ז"א], שכתוב: וגם אמנה אחותי בת אבי וגו' ותהי לי לאשה (בראשית כ, ב) וזה נתבאר.¹⁵ החבור לא נמצא אלא בצד של חכמה, אבל כל [הענין] הוא בגלל שהקדוש ברוך הוא והשכינה הם מין במינו, שפך היו מחברים למעלה מאז ומתמיד. וזה סוד: בחכמה (משלי שם שם) - יו"ד,¹⁶ ו"ד [של יו"ד] זה הקדוש ברוך הוא והשכינה בחבור אחד, והכל [גלגל באות] י' הסתומה, וזה טבעת -

תא חזי קדושין עזקא באצבעא, דא עטרה בראש צדיק, ודא ז' ואתמר (ת"ז תי' י' כה:). ואי תימא שכינתא ודאי איהי עזקא, אצבעא דא צדיק, אי הכי אתחזי דנוקבא אצטריף לה למיהב קדושין לדכורא עזקא באצבעא. אבל תא חזי כלא רזא עלאה, דאוקמוה הרי את מקדשת לי בטבעת זו פדת משה וישראל. משה דא מקורא סתים. וישראל דא ישראל זוטא. שכינתא דת דלהון איהי ודאי. ורזא דא ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג יט) דמסטרך דילה איהי עזקא. ומינה אתיהיבת לה לישראל, דכתיב וגם אמנה אחותי בת אבי וכו' ותהי לי לאשה (בראשית כ יב) והא אוקמוה (זוהר ח"ג ק:). חבורא לא אשתכח אלא בסטרך דחכמה. אבל כלא בגין דקדשא בריך הוא ושכינתיה אנון מין במינו, דהכי הוון מחברין לעלא מן קדמת דנא. ורזא דא בחכמה יו"ד, ו"ד דא קדשא בריך הוא ושכינתיה בחבורא חדא, וכלא איהי י' סתימא. ודא טבעת עזקא. דהא בגין

13. בת"ז תי' י' כה, ע"ב; דטבעת היא י' ונכנסת באצבע שהיא ו' ונעשית ז'.

14. עי' ת"ז, תי' ה, יט, ע"ב.

15. בזהר אחרי מות ח"ג ק' ע"ב, שיחוד ז"ן הוא כשגם אמנה אחותי בת אבי וכו', וביאר במקדש מלך, אחר שמקבל ה' חסדים מאבא - חכמה, אז היא בחי' אחות, ואח"כ ותהי לי לאשה, יחוד.

16. חכמה היא כנגד אות יו"ד; עי' ת"ז תי' י"ח ל"ב ע"א: "חכמה אבא".

עוקא.¹⁷ שְׁהָרִי בְּגִלל חֲבוּר זֶה שֶׁהַחֲבֻרִי
בְּאִפְּן זֶה לְמַעֲלָה [בְּחֻמָּה], כִּד
מִתְחַבְּרִים לְמִטָּה [בְּמִקּוּמָם]. וְזוּ
[הַטְּבַעַת] נִתְּנָה לְשִׁכְיָה, לְסִימָן שֶׁל
הַחֲבוּר הַרְאֵשׁוֹן,¹⁸ שְׁמִמְנוּ מִתְחַבְּרִים
עִכְשָׁו שְׁנִית. וְזֶה קְדוּשֵׁין, קֹדֶשׁ וְדָא
מִצְד שֶׁל חֻמָּה [חֻמָּה נִקְרָאת קֹדֶשׁ].¹⁹

וְחֻפָּה מִצְד שֶׁל אִימָא [בִּינָה], שְׁהִיא
חֻפָּה עַל רְאִישֵׁיהֶם [שֶׁל זְעִיר וְנוֹקְבִיָּה]
וְנִתְּבָאָר.²⁰ אִז מִתְחַבְּרִים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְהַשְׁכִּינָה בְּחֲבוּר אֶחָד, בְּסוּד שֶׁל
הַיְחוד וְדָא, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד בְּיְחוד
אֶחָד. וְיִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים מִשָּׁם, מִתּוֹךְ
הַיְחוד הַקְדוּשׁ הַעֲלִיּוֹן. אֲבָל הַסְטְרִין
אֲחֵרִין [ס"מ וְאִשְׁתּוֹ] נֶאמַר בָּהֶם:²¹ אִין
אִישׁוֹת לְגוֹי. שְׁלֵא עוֹמְדִים בְּסוּד שֶׁל
חֲבוּר, אֶלָּא בְּסוּד שֶׁל פְּרוּד. וְהַבְּנִים שֶׁל
אֲמוֹת הָעוֹלָם הֵם יְלָדֵי זְנוּנִים, זֶרַע שֶׁקָּר
בְּנֶגְד זֶרַע אֲמָת.

וְהַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ זוֹ, [דְּהִינּוּ] בְּסוּד זֶה
יִצְאָה וְדָא:²² לְפִיכָּךְ תּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּם

חֲבוּרָא דָא דְאִתְחַבְּרוּ הֵכִי לְעֵלָא, הֵכִי
מִתְחַבְּרִין לְתַתָּא. וְדָא אֲתִיָּהִב לָהּ
לְשִׁכְיָתָא, לְסִימָנָא דְחֲבוּרָא קְדָמָא,
דְּמִגָּה מִתְחַבְּרִין הַשְׁתָּא תְּנִינּוּת. וְדָא
קְדוּשֵׁין, קֹדֶשׁ וְדָא מִסְטְרָא דְחֻמָּה
(ת"ז ת' י"ב כז.).

וְחֻפָּה מִסְטְרָא דְאִימָא, דְאִיָּהִי חֻפָּה עַל
רִישֵׁיהוּ וְאוּקְמוּהָ. כִּדִּין מִתְחַבְּרִין קְדָשָׁא
כְּרִיף הוּא וְשִׁכְיָתִיהָ בְּחֲבוּרָא דְדָא בְּרוּךְ
דְּיְחודָא וְדָא, לְמַהוּי כֹּלָא חַד בְּיְחודָא
חַד. וְיִשְׂרָאֵל מִתְמָן נְפָקִין, מִגּוֹ יְחודָא
קְדִישָׁא עֲלָאָה. אֲבָל סְטְרִין אֲחֵרִין
אֲתָמַר בְּהוּ אִין אִישׁוֹת לְגוֹי (ע"י סְנֵהדְרִין
פ.ב.). דְלָא קִימִין כְּרִזָּא דְחֲבוּרָא, אֶלָּא
כְּרִזָּא דְפְרוּדָא. וְאִמִּין דְעֵלְמָא, בְּנִין
דְלֵהוֹן יְלָדֵי זְנוּנִים אַנּוּן, זֶרַע שֶׁקָּר לְקַבֵּל
זֶרַע אֲמָת.

וְאוּרִיָּתָא כְּגוֹנָא דָא כְּרִזָּא דָא נְפָקַת
וְדָאִי. כְּגִין כִּד אֲוִרִיָּתָא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּהוּ

17. תרגום טבעת עזקא, מלשון אוחז ומחבר, ת"ז ת' י', כה, ע"ב.

18. כאן מתישב למה לא הנוק' נותנת הטבעת, והוא לרמזו על חבור ראשון שמקבלת מהזכר (חכמה) את הטבעת.

19. זהר האזינו ח"ג רצ"ז ע"א, וקדושין מצד של חכמה, ת"ז ת' י"ב כ"ז ע"א; אוצרות רמח"ל עמ' פח' ד"ה "והנה עליו": וז"ל: "וקדשו" - להמשיך הארות אבא על המלכות".

20. שם ת' כא, נו, ע"א.

21. ע"פ סנהדרין פב, ע"א; ובתוס' ע"ז לו, ע"ב, "משום דדרשינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נב): "אשר ינאף אשת רעה" פרט לאשת אחרים. פי' עובד כוכבים. אלמא - לא שייך בהו אישות כלל".

22. גם התורה יצאה מכוח הזווג של ז"ן ע"י זהר שופטים ח"ג, רעד, ע"ב; ע"י אדיר במרום עמ' שלדשלה "וזהו ענין קדימת התורה לכל המציאות".

בסוד זה הם, וזה ראוי לזה דוקא.²³ התורה נקראת ראשית (משלי ח, כב), וישראל כמו כן נקראו ראשית²⁴ (ירמיה ב, ג). זה ראוי לזה ודאי. וחכמות אחרות [חיצוניות] נמצאות בחוץ, שנאמר בהם: ובילדי נכרים ישפיקו (ישעיה ב, ו).²⁵ שהרי הדברים של התורה כמו הנשמות [של ישראל], מאותו מקור עליון [חיבור וי"ן] יוצאים ודאי.

ודברים [מהחכמות] החיצוניות כמו כן באפן זה, מתוך חבור של ס"מ ואשתו הם יוצאים. שהרי אלו החכמות נתנו להם [לגוים] להתעסק בהם, ולא לישראל. שעל ישראל נאמר: כי הוא [התורה] חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (דברים ד, ו). שהרי התורה כללות הכל היא מצד הפנימיות. [אבל] האמות האחרות אינן נטלות אלא דברים מצד החיצוניות, ומהן הם גזונים.²⁶ ובגלל שישאל נמשכו אחריהם, הרבה רע גרמו לעצמם. שהרי אז נמשכו לחיצוניות והתורה נשתפחה מהם. וזה סוד [מה שכתוב]: ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגו' (בראשית ג, כב). שהתורה היא עץ

ברזא דא אנון, ודא אתחזי לדא דוקא. ואורייתא אתקריאת ראשית, וישראל כגונא דא אקרון ראשית, האי אתחזי להאי ודאי. וחכמות אחרנין קימין לבר. דאתמר בהו ובילדי נכרים ישפיקו (ישעיה ב, ו). דהא מלין דאורייתא כגונא דנשמתין, הכי אנון מההוא מקורא עלאה נפקין ודאי.

ומלין דלבר כגונא דא מגו חבורא דס"מ ונוקבא נפקין. דהא אלין מלין אתיהיבו להו לאתפרנסא בהון, ולא לישראל. דישראל אתמר בהו פי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (דברים ד, ו). דהא אורייתא כללא דכלא איהי מסטרא דלגו. ואמין אתרנין לא נטלין אלא מלין דלבר ומניהו אתזנן. ובגין דישראל אתמשכו אבתריהו, כמה ביש גרמו לגרמיהו. דהא פדין אתמשכו לבר ואורייתא אתנשיאת מניהו. ורזא דא ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וכו' (בראשית ג, כב). דאורייתא איהי עץ החיים, ומלין דלבר - עץ

23. עי' זהר אחרי ח"ג, עג, ע"א.

24. ועי' בראשית רבה א, א.

25. עי' תרגום ורד"ק וביאור הגר"א שם.

26. עי' אדיר במרום, עמ' רלו, ד"ה והנה בגלגל עצמו.

החיים,²⁷ והכמות החיצונית הם מצד עין הדעת טוב ורע. ומי שנמשך אחריהם, מתפתה אחר אותו רע משתקע בו, ועוזב את התורה. והתורה נלקחת ממנו, שאינה ראויה לו עוד.

והרבה מלאכים עומדים לשמש כל אות ואת מהתורה, [ולשמש] כל הגשמות העליונות שנאמרו [היצואים מיחוד זו"ן], שכלם תלויים באותן אותיות של התורה. ובזמן שעובו ישראל את התורה בגלל אותן חכמות חיצוניות, כל [המלאכים] התקלקלו מסדוריהם ויצאו בחוץ בגלות, וכלם נחלשו בלי פח ודאי. ויש מי שהשתדל בהם [בחכמות החיצוניות בהתר] שנאמר בו: לא תלמד לעשות (דברים יח, ט), אבל אתה למד (וכו') [להבין ולהורות] (שפת עה"א). וזה מי שמתעסק בהם [פדי] לתפס את ס"מ ואשתו, ככלבים שנתפסים בשלשלת שעל צואריהם.²⁸ וזה מי שלא נוטל רגליו [שאינו זו] מן התורה, אלא קבוע בה ודאי, וחוזר ותופס באלו הכלבים. אבל מי שמתפתה אחריהם [אחר החכמות החיצוניות] ועוזב את התורה, נעוב מצד הקדש לגמרי.

ולעתיד לבא, יצטרך הכל להתקן. במה? אלא באור התורה שמתגלה בעולם, שנאמר בו: ויאמר אלהים יהי

הדעת טוב ורע. ומאן דאתמשך אבתריהו אתפתי בטר ההוא רע ואשתקע בה, ושביק לה לאורייתא. ואורייתא אתנטילת מנה, דלא אתחזיאת לה יתיר.

וכמה מלאכיא קיימין לשמשא לכל את ואת מאורייתא וכלהו נשמתין עלאין דאתמרו, דכלהו תלן באנון אתון דאורייתא. בזמנא דשבקו ישראל אורייתא בגין אנון חכמות דלבר, כלהו אתקלקלו מסדוריהו ונפקו לבר בגלותא, וכלהו אתחלשו בלא חילא ודאי. ואית מאן דאשתדל בהו דאתמר בה לא תלמד לעשות (דברים יח ט) אבל אתה למד וכו' (שבת עה.). דדא מאן דאשתדל בהו לתפסא בהו ס"מ וניקבא ככלבין דמתפסן בשלשלאה דעל צואריהון. ודא מאן דלא נטיל רגליו מאורייתא, אלא קביע בה ודאי, ותב ותפס באלין כלבין. אבל מאן דאתפתי אבתריהו ושביק אורייתא, אשתביק מסטר קדישא לגמרי.

ולזמנא דאתי פלא לאתתקנא אצטריך. במאי? אלא בנהירו דאורייתא דאתגליא בעלמא, דאתמר בה (בראשית א ג-ה)

27. זהר משפטים ח"ב, קיז, ע"א.

28. עי' ת"ז תי' כ"א, מט, ע"א; קל"ח פתח ל, עמ' קא, קו.

אור ויהי אור (בראשית א, ג) - זה זהר, אור התורה ודאי.²⁹ אז: ויבדל אלהים בין האור ובין החשך (שם, שם, ד), שכל אחד ימצא במקומו. שבעוד שהחשך שולט³⁰ נאמר בו: ושפחה פי תירש גבירתה (משלי לב, ג), זה מוה שגורם לאור התורה שלא יתגלה, שהחשך החשיך עליה. ובזמן שהוא [בנאלה כשיתגלה הזהר יתקיים הכתוב]: ויבדל אלהים בין האור ובין החשך, ויתחדר התורה לישראל באור שלם. אימתי? אלא בזמן שכתוב: ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א, ה) - למאיר ובא (פסחים ב, א), זה זהר - אור התורה מצד הימין.³¹ שנאמר בו: הולך ואור עד נכון היום (משלי ד, ח). אז: ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול, בזמן שיתחזרו הענפים להתחבר בשרשיהם³² בקדוש ברוך הוא ובשכינה, שלא פבתחלה. אלא הכל במקומו יתקן פראוי בתקון שלם. אשרי חלקם.

והנה מטטרון"ן בא, פתח ואמר: רבי רבי כמה עליונים הם סודות התורה. שהרי הכל נכלל בחמשה ספרים קדושים. וזה סוד השכינה שהיא [כנגד] ה'³³ בה התחלקו הדברים לחמש ודאי. [כמו] שכתוב: וזרח

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, דא זהר נהירו דאורייתא ודאי. פדין ויבדל אלהים בין האור ובין החשך, לאשתפחא כל חד בסטרה. דעד דחשוכא שליט ואתמר בה ושפחה פי תירש גבירתה (משלי ל כג) דא גרים לנהירו דאורייתא דלא יתגלי, דחשוכא אחשיך עליה. בההוא זמנא ויבדל אלהים בין האור ובין החשך, ויתחדר אורייתא לישראל בנהירו שלים. אימתי? אלא בזמנא דכתיב ויקרא אלהים לאור יום, למאיר ובא (פסחים ב). דא זהר נהירו דאורייתא מסטרא דימינא. דאתמר בה הולך ואור עד נכון היום (משלי ד יח). פדין ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול, בזמנא דיתהדרון ענפין לאתקשרא במקוריהון בקדשא בריך הוא ושכינתה, דלאו פדקדמיתא. אלא כלא באתרה יתפקן פדקא יאות בתקונא שלים. זכאה חולקהון.

והא מטט' אתי פתח ואמר, ר' ר' כמה אנון עלאין רזין דאורייתא. דהא כלא אתכליל בה' ספרין קדישין. ורזא דא שכינתא איהי ה', בה אתפרשן מלין לה' ודאי. דכתיב וזרח השמש ובא

29. עי' זהר בעלותך חג, קנג, ע"א, עיין לעיל הקדמת התיקונים, ד"ה זוהר שתיאתה.

30. והוא כשלומודים רק תורת הנגלה. בת"ז בהקדמה יד, ע"ב.

31. עי' זהר סוף ח"א, רנב, ע"ב, ס' ה.

32. על חיבור הנפרדים בשורש, ראה מבוא; רכב ישראל עמ' 195-200.

33. הקדמת ת"ז יז, ע"ב.

השמש ואֵל מקומו שואף זורח וכו' (קהלת א,ה),³⁴ להראות שהכל בשכינה נכלל ודאי.

השמש ואֵל מקומו שואף זורח וכו' (קהלת א ה) לאחזקה דכלא בשכינתא אתכלל ודאי.

פתח ואמר רבון עֲלֵמִין אַנְתָּ אִיהוּ חַד אַחַד שְׁאִין אַחֲדִים [אַחֲרִים] בְּיַחֲוֹד שְׁלָךְ, וְהוֹצֵאתָ עוֹלָמוֹת וְכוּ'. וְעֵשִׂיתָ הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה הַכְּלִי שֶׁל הַכֹּהֵן³⁵ הַקָּשֶׁר שֶׁל הַכֹּהֵן,³⁶ הַיַּחֲוֹד שֶׁל הַכֹּהֵן,³⁷ הַכֹּהֵן שֶׁל הַכֹּהֵן. וְכָל דְּיוֹקְנָאוֹת [שֶׁל] עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכָל הַצִּיּוּרִים שֶׁל הָעוֹלָמוֹת נִרְאִים בָּהּ,³⁸ [כְּמוֹ] שֶׁכְּתוּב: וְבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה³⁹ (הוֹשֵׁעַ יב,יא). יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שְׂאוֹמֵר עֲבָשׁוּ דְּבָרִים קְדוּשִׁים, דְּבָרִים שֶׁיַּעֲלוּ לְפָנֶיךָ לְכַבֹּדְךָ, וְלְכַבֹּד הַשְּׂכִינָה. בְּרוּךְ אַתָּה, בְּרוּךְ שְׁמֹךְ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

פתח ואמר רבון עֲלֵמִין אַנְתָּ אִיהוּ חַד דְּלִית אַחֲדִין בְּיַחֲוֹדָא דִּילָךְ וְאַפִּיקַת עֲלֵמִין וְכוּ'. וְשְׂכִינְתָא קְדִישְׁתָּא עֲבַדַת מְאֵנָא דְּכֵלָא קְשׁוּרָא דְּכֵלָא יַחֲוֹדָא דְּכֵלָא בְּכֵלָא דְּכֵלָא. וְכָל דְּיוֹקְנֵין עֲלֵאִין וְתַתְּאִין וְכֵלְהוּ צִיּוּרִין דְּעֲלֵמִין אַתְחַזְּיִן בָּהּ, דְּכַתִּיב וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה (הוֹשֵׁעַ יב יא). יְהִי רְעוּא קְדָמְךָ דְּאִימָא הַשְּׁתָא מְלִין קְדִישִׁין, מְלִין דְּסִלְקִין קְמָךְ לִיקְרָא דִּילָךְ וְלִיקְרָא דְּשְׂכִינְתָךְ. בְּרִיךְ אַנְתָּ בְּרִיךְ שְׁמֹךְ לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עֲלֵמִין.

פתח ואמר: זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם (בראשית ה,א). זֶה סוֹד, שֶׁהַתּוֹרָה נִחְלְקָה לְ[חֲמִשָּׁה] סֵפֶרִים מִסוֹד הַשְּׂכִינָה וְדַאי. וְעַל דְּרָךְ זֶה הָאָדָם נִבְרָא עַל פִּי הַדְּיוּקָן הָעֲלִיּוֹן בְּסוֹד הַה' ⁴⁰ וְאֵלֹהֵי ה' אוֹתִיּוֹת שֶׁל

פתח ואמר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם (בראשית ה א). רְזָא דָא אוֹרִיתָא [בה'] (ב) סֵפֶרִין אַתְפְּרֶשֶׁת מְרִזָא דְּשְׂכִינְתָא וְדַאי. וְאָדָם כְּגוֹנָא דָא בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה

34. עי' ת"ז תי' ט, קיא, ע"א.

35. שם קח ע"א; קל"ח פתח נב עמ' קצה: "כי היא הושמה מאנה דכולא"; עי' לעיל הקדמה (סוף); תי' נד (סוף), ע"ש מקורות נוספים.

36. שם תי' יט, ע"א.

37. שם תי' לט, עט, ע"ב.

38. שם תי' כב, סה, ע"א, קל"ח פתח יא עמ' לה.

39. שם תי' ז"א, לא, ע"ב, קל"ח פתח ז עמ' כד"כה; פתח ט עמ' לא - לב; גנזי רמח"ל קנאת ה' צבאות עמ' קלח.

40. עי' ת"ז תי' ט, מא, ע"א.

וְהָיָה סֵפֶר־ר.י⁴¹ וּבָהֶן: בְּהַפְרָאם (שם כד),
 [כְּמוֹ שְׁדַרְשׁוּ] בְּה"א בְּרָאם, שְׁכֹלָם
 בְּה"א נִבְרָאוּ וּתְלוּיָם וּדְאִי. דְּהִינּוּ, ז"ה
 סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, [וְזוּה סוּד]
 זרחהפ"ם,⁴² אֱלוֹ ה' אוֹתוֹת כְּלָלוֹת ה'
 סְפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁמֻצְטְרָפִים
 בְּצִרוּפִיהֶן. זֶה סֵפֶר – בְּסוּד שֶׁל צִדִּיק⁴³
 [יְסוּד] וְצִדִּיק [הַשְּׂכִינָה]. וְאִזּוּ יוֹצְאִים
 [מִזְוֹנָם] תּוֹלְדוֹת - תּוֹלְדוֹת אָדָם. הַכֹּל
 בְּסוּד שֶׁל ה' סְפָרִים וּדְאִי.

הַסֵּפֶר הַרְאִשׁוֹן, זֶה סֵפֶר שֶׁל אֹר עֲלִיּוֹן,
 שֶׁהַתְּפִשֵּׁט בְּמִדְרַגְתּוֹ לְהַעֲמִיד עֲנִינֵי
 הָעוֹלָם כֻּלָּם עַל תְּקוּנֵיהֶם. וְכֵאן נִמְצְאִים
 ה' פְּעָמִים אֹר [בְּתַחֲלֵת פְּרִשְׁת
 בְּרֵאשִׁית] שֶׁהֵם כֻּלָּל שֶׁל ה' סְפָרִים.
 וְכֵאן תְּלוּיָם כֹּל הָעֲנִינִים שֶׁבְּעוֹלָם
 לְהִיוֹתָם בְּמִקּוּמָם,⁴⁴ וְעַל דֶּרֶךְ זֶה
 נִשְׁמָוְתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְסוּד שֶׁל כֹּל
 הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים וְהַשְּׂבָטִים הַקְּדוּשִׁים,
 הַכֹּל תְּלוּיָם כֵּאן [בְּסֵפֶר בְּרֵאשִׁית]. וְיִשְׁנֹו
 מִלֵּאדָּךְ אַחַד הַמְּבֻנָּה לְשִׁמּוֹשׁ אוֹתוֹ [סֵפֶר
 בְּרֵאשִׁית], וְהוּא מִיכָאֵל. וְתַחֲתָיו
 מִתְחַלְקִים תַּתְקִי"ג [כְּמִנְיֵן בְּרֵאשִׁית]
 מִלֵּאכִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁתְּלוּיָם בְּסֵפֶר הַזֶּה,
 מִתְחַלְקִים הַדְּבָרִים בְּסוּד הַפְּרִשְׁוֹת,
 הַפְּסוּקִים, הַפְּלִים וְהָאוֹתוֹת.

אֲתַבְרִי בְּרִזָּא דְה'. וְאֵלֵין ה' אֲתַנּוּן דְּז"ה
 סֵפֶר־ר. וּבְהוּ בְּהַפְרָאם (שם כ ד) בְּה"א
 בְּרָאם, דְּכֹלָא בְּהָא אֲתַבְרִי וְתִלְיָא. וְדָא
 זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זְרַחֲפ"ס אֵלֵין ה'
 אֲתַנּוּן כְּלָלָא דְה' סֵפֶרִין דְּאוֹרִיתָא
 דְּמֻצְטְרָפִין בְּצִרוּפִיהֶוּ. זֶה סֵפֶר בְּרִזָּא
 דְּצִדִּיק וְצִדִּיק. כְּדִין אֲפִקִין תּוֹלְדִין
 תּוֹלְדוֹת אָדָם. כֹּלָא בְּרִזָּא דְה' סֵפֶרִין
 וּדְאִי.

סֵפֶרָא קְדָמָא דָּא סֵפֶרָא נִהִירוּ עֲלָאָה
 דְּאֲתַפְשֵׁט בְּדִרְגוּי לְאֲקָמָא מִלֵּין דְּעֲלָמָא
 כְּלָהוּ עַל תְּקוּנֵיהוֹן. וְהָכָא קִימִין ה'
 זְמַנִּין אֹר דְּאֲנֹן כְּלָלָא דְה' סֵפֶרִין.
 וְהָכָא תִלְיָא כְּלָהוּ מִלֵּין דְּעֲלָמָא לְמַהוּי
 בְּאֲתַרִּיהוֹן, וְנִשְׁמַתִּין דְּיִשְׂרָאֵל כְּגִנָּא דָּא.
 רְזָא דְכֹלְהוּ אֲבָהֶן קְדִישִׁין וְשְׁבָטִין
 קְדִישִׁין, כֹּלָא תִלְיָא הָכָא. וְחַד מְמַנָּא
 שְׁמֻשָּׂא קָאִים לְשִׁמּוֹשָׂא לֵה וְדָא מִיכָאֵל.
 וְתַחֲתָיהָ מִתְפָּרְשָׁאן תַּתְקִי"ג מְמַנּוֹן עֲלֵאִין
 תִלְיָן מְהֵאִי סֵפֶרָא וּמְשִׁמְשִׁין לְגַבְהָ
 כְּדָקָא יָאוֹת. לְבַתֵּר מִתְפָּרְשָׁאן מִלֵּין
 בְּרִזָּא דְפִרְשִׁין קְרָאִי תְבִין וְאֲתַנּוּן.

41. עיי' זהר יתרו ח"ב עא ע"א, ושם עז, ע"א, ושם כתוב "רז הס"ף חמש אתוון בחמש תרעין למנדע חכמה בסכלתנר".
 42. זרחהפ"ס אלו אותיות של ד"ה ספ"ר.
 43. עיי"ש ח"א, לז, ב': "זה ספר תולדות אדם - דא צדיק ודאי דעביד תולדות; תי' ע, קלח, ע"א.
 44. היינו שבספר בראשית מבואר ענין הבריאה ויצירת אדם; נלענ"ד שגם כאן רומז לנו רבינו הקדוש על סודות נפלאים, והוא הקבלת ה' חומשי תורה וחמשה מדרגות עליונות בשורשי ההנהגה.

הספר השני, זה ספר שעומד בו ההצלה של המדרגות הקדושות [ענין יציאת מצרים], להציל אותם מאלו כוחות הטמאה שרוצים להתחזק בנגדם. וכאן [בספר שמות] תלוי סוד התורה שהתפשטה במדרגתה ומתחזקת לשרות על ישראל ודאי [ענין מתן תורה]. והשמש שלו [של ספר זה] גבריאל, ותשמ"ו [כמנין שמו"ת] מלאכים אחרים עומדים תחתיו משם מתחלקים הדברים בסוד הפרשיות, הפסוקים, המלים והאותיות.

ספרא תנינא דא ספרא דקאים בה שזכותא דדרגין קדישין, לשזבא להו מאנון סטרין בישין דבעין לאתתקפא לקבליהו. והכא תליא רזא דאורייתא דאתפשטת בדרגהא ואתתקפת למשרי על ישראל ודאי. שמשא דילה גבריאל ותשמ"ו ממנן אחרנין קימין תחותה. מתמן מתפרשאן מלין ברזא דפרשין קראי תבין ואתון.

הספר השלישי, בו תלויים תקונים של התחתונים, והעבודה שלהם בסוד הקרבנות ודאי השמש שלו רפאל, ותחתיו שי"ו [כמנין ויקרא] מלאכים אחרים. בפסוק הראשון [ויקרא אל משה וידבר אליו מאהל מועד לאמר] נמצאים בו סודות של מראות אלהים, וזה רמאל⁴⁵ דעום⁴⁶ וכו' [ועוד בפה], סדרים שמספדרים לעבודת התחתונים ודאי. ואחר כך מתחלקים הדברים בסוד הפרשיות, הפסוקים, המלים והאותיות.

ספרא תליתאה בה תלין תקונין דתתאי ופלחנא דלהון ברזא דקרבינן ודאי. שמשא דילה רפאל ותחותה שי"ז ממנן אחרנין. וקרא קדמאה בה קימין רזין דמראות אלהים ודא רמאל דעום וכו', סדרין דמספדרן לפלחנא דתתאי ודאי. לבתר מתפרשאן מלין ברזא דפרשין קראין תבין ואתון.

הספר הרביעי, זה חמש הפקודים [המנינים], בו עומדים כמנין כל בריות

ספרא רביעאה דא חמש הפקודים, בה קימין כמנינא כל ברין דעלמא,

45. אחד המלאכים הסובבים את כסא הכבוד, ע"ז זהר חדש שה"ש פד, ע"א; ועוד רמאל דעום להואם ויליא הוה רבדיו השם לא ארקיו, שם זה יוצא מפסוק ויקרא אל משה למפרע ומהופך, מקבלת הרמב"ן, ר' שרשי השמות רמ"ז ח"ב, עמ' קסד.

46. שני המלים האחרונות של הפסוק הם: מועד לאמר, ובהפוכם הם שמות המלאכים: רמאל דעום. והמילה וכו' רומזת שיש כאן עוד שמות של מלאכים על דרך זה של חילופי אתוןן בהמשך הפסוק. עיין באגרות רמח"ל עמ' נו על המילה "וכו" שכתוב בתיקונים החדשים, ר' מבוא.

העולם, כל הנשמות הקדושות וכל המלאכים. והשמש שלו אוריאל, ותחתיו יש רמ"ח [כמגן במדב"ר] מלאכים המשמשים. משם מתחלקים הדברים לפרשיות, פסוקים, מלים ואותיות.

הספר החמישי, בו תלוי סוד התורה שבכתב ושבעל פה, שמתחברים באחד. וזה סוד [שנקרא] משנה תורה (ע"פ דברים יז). זה תורה ומשנה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. והשמש שלו נוריאל, ותחתיו רנ"ו [כמגן דב"ר] מלאכים אחרים המשמשים אותו. ואחר כך מתחלקים הדברים לפרשיות, פסוקים, מלים ואותיות ודאי.

בא וראה, אלו הם החמשה ספרים שנמצאים בסוד: ז"ה ספ"ר – זרה"ס ודאי. והם תולדות אדם. ודיוקן של אדם מתחלק בדרך זה בחמשה מקומות בפנים להיות נפר בהם. ואלו הם: שערות, מצה, עינים, אונים וחטם,⁴⁷ בסוד של ז"ה ספ"ר נחתמו בד' אותיות עליונות, שעליהן [כתוב]: ואתה תחזה⁴⁸ מפל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע (שמות יח כא). וכל [אחד] נודע לפי מדרגתו ודאי. ובתורה הפל התחבר

פלהו נשמתיך קדישין וכלהו מלאכי. שמשא דילה אוריאל ותחותה רמ"ח ממגן שמשיין. מתמגן מתפרשאן מלין לפרשין קראי תבין ואתגון.

ספרא חמשה בה תליא רזא דתורה שבכתב ושבעל פה דמתחברין פחדא. ורזא דא משנה תורה דא מקרא ומשנה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. שמשא דילה נוריאל ותחותה רנ"ו ממגן אחרנין דמשמשיין לה. לבתר מתפרשאן מלין לפרשין קראי תבין ואתגון ודאי.

תא חזי אלין ה' ספרין דקמין ברזא דזה ספר זרה"פ"ס ודאי, ואנון תולדות אדם. ודיוקנא דאדם הכי פגונא דא מתפרש בה' אתרין לאשתמודעא בהו. ואלין שערי מצחא עינין אודנין חוטמא ברזא דזה ספר אחתימו בד' אתגון עלאין, דבהו ואתה תחזה מפל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע (שמות יח כא). וכלא אשתמודע בדרגוי ודאי. ובאורייתא כלא אתחבר

47. ואלו הן ענפי אדם קדמון; עיין ק"ח פתח לב; עי' זהר יתרו ח"ב ע' ע"א, ושם נמנה שפתים וידיים ושם בע"ב מנה ז' דברים, והושמט אזנים; ונרלענד שכאן רומז לנו המחבר על סוד א"ק, שהוא הסדר הראשון שלקחו המאורות בסוד חמשה חומשי תורה.

48. עי"ש זוהר יתרו, עח, ע"א.

ענפים בְּשֵׁרֶשׁם בְּחִבּוּר אֶחָד.⁴⁹ אֹז: וְלִכְל
הַיָּד הַחֲזָקָה וְגו'. אֲשֶׁרִי חֲלַקְתֶּם שָׁל
יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

ענפין במקוריהון בחבורא חדא. כְּדִין
וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה וְכו'. זַפְאָה חוֹלְקֵהוֹן
דִּישְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי.

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַח וְאָמַר,
וַדַּאי דִּיּוּקְנָא עֲלָאָה דָא אָדָם, דְאֲתַמְר
בִּיה חֲכִיב אָדָם שְׁנַבְרָא בְּצֵלָם (אבות ג יד)
דְּבַה וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוּף הַשָּׁמַיִם
(בראשית א כו) אֲלִין מְלַאכְיָא עֲלֵאִין
דְאֲתַמְר בְּהוּ וְעוּף יְעוּפָף וְכו' (שם שם
כ) (זוהר ח"ג ל"ט:). דְאָדָם אִיהוּ שְׁלִימוּ
דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כְּלָא, וְאִיהוּ לְנַשְׁמַתִּין
אֲתִיְהִיב וְלָא לְמְלַאכְיָא. וּבְגִין כְּדִין
אֲוִרִיתָא נְמִי לִישְׂרָאֵל אֲתִיְהִיב וְלָא
לְמְלַאכְיָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנַעֲלָמָה
מְעִינִי כָּל חַי וּמְעוּף הַשָּׁמַיִם נִסְתַּרְהָ
(איוב כח כא). אָבַל יִשְׂרָאֵל אֲתַמְר בְּהוּ
לְקַחְתָּ מִתְּנוּת בְּאָדָם (תהלים סח יט)
בְּאָדָם וַדַּאי דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כָּל דִּיּוּקְנִין
שְׁלִימוּ דְכִלָּא. וְדָא יִשְׁתַּלִּים לְזַמְנָא דְאֲתִי
דְכְּתִיב יְרוּם וְנִשְׂא וְגָבַהּ מְאֹד (ישעיה נב

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַח וְאָמַר,
וַדַּאי דִּיּוּקְנָא עֲלָאָה דָא אָדָם, דְאֲתַמְר
בִּיה חֲכִיב אָדָם שְׁנַבְרָא בְּצֵלָם (אבות ג יד)
דְּבַה וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוּף הַשָּׁמַיִם
(בראשית א כו) אֲלִין מְלַאכְיָא עֲלֵאִין
דְאֲתַמְר בְּהוּ וְעוּף יְעוּפָף וְכו' (שם שם
כ) (זוהר ח"ג ל"ט:). דְאָדָם אִיהוּ שְׁלִימוּ
דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כְּלָא, וְאִיהוּ לְנַשְׁמַתִּין
אֲתִיְהִיב וְלָא לְמְלַאכְיָא. וּבְגִין כְּדִין
אֲוִרִיתָא נְמִי לִישְׂרָאֵל אֲתִיְהִיב וְלָא
לְמְלַאכְיָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנַעֲלָמָה
מְעִינִי כָּל חַי וּמְעוּף הַשָּׁמַיִם נִסְתַּרְהָ
(איוב כח כא). אָבַל יִשְׂרָאֵל אֲתַמְר בְּהוּ
לְקַחְתָּ מִתְּנוּת בְּאָדָם (תהלים סח יט)
בְּאָדָם וַדַּאי דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כָּל דִּיּוּקְנִין
שְׁלִימוּ דְכִלָּא. וְדָא יִשְׁתַּלִּים לְזַמְנָא דְאֲתִי
דְכְּתִיב יְרוּם וְנִשְׂא וְגָבַהּ מְאֹד (ישעיה נב

49. עי' לעיל הערה 32; אדיר במרום עמ' שלד, ד'ה: "כי סוד כל ענין הספירות הוא התורה".

50. זוהר בראשית ח"א, מו, ע"ב; ח"ג שמיני ל"ט סע"ב.

51. עי' זהר פנחס ח"ג רט"ז ע"א, האדם זה נשמה.

52. עי' שבת פ"ח ע"ב.

53. כלומר לקחת מתנה של האדם, דהיינו הדיוקן, ומסרת אותו לישראל.

54. עי' זהר תזריע ח"ג מ"ח ע"א ובע"ח של"א דרוש א'.

55. הדיוקן יושלם לעתיד לבוא על ידי המשיח שהוא בחינת שלמות של אדם, עי' קנאת ה' צבאות עמ' קל; ר'
לעיל תיקון כג; ראה אדיר במרום עמ' רמח: "אך דוד היה תיקון לאדה"ר להחזירו בסוד הישור, ועל כן נולד
מהול. אלא שהוא צריך עדיין שמירה, כי לא נשלם התיקון עד מלך המשיח. ולכן אמר, שמר תם, שהוא דוד.
וראה ישר, שהוא אדה"ר הנתקן בכחו בתיקון זה. וזהו סוד הא' והד' של "אדם". אך סוף הכל במלך "המשיח"
שהוא סוף האד"ם, בסוד הם' שלו, ואז יהיה התיקון של שלום, בסוד, והיה זה שלום (מיכה ה, ד), ולכן, כי
אחרית לאיש שלום (תהלים לז, לז). וזהו תיקון שלם של אד"ם - א'ד"ם ד'וד מ'שיח.

וְגַבְהָ מְאֹד (ישעיה נב,ג) - זֶה אָדָם, הַשְּׁלֵמוֹת הָעֲלִיּוֹנָה. [וּבְסוּד] הָאוֹתִיּוֹת נוֹדְעוּ הַרְבֵּה סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים [לְגַבִּי] אָדָם - אָדָם דְּיֹד מְשִׁיחַ.

יג) דָּא אָדָם שְׁלִימוּ עֲלָאָה. וּבְאֲתוֹן אֲשֶׁתְּמוּדְעָן בְּכִמְהָ רְזִין עֲלָאִין אָדָם אָדָם דְּיֹד מְשִׁיחַ. אָדָם דָּא

אָדָם [אוֹת א' מְאֹדִים], זֶה הַתְּקוּן הֶרְאִישׁוֹן, שְׁבוּ תְלוּיִם כֹּל הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שְׁתִּלּוּיִם בְּשִׁלְמוֹת הַדְּיוּקָן הַזֶּה. בְּשִׁלְשׁ מִדְּרָגוֹת הוּא מִתְחַלֵּק: נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה.⁵⁶ נֶפֶשׁ בְּכַבֵּד, וְעֲלִיו [כְּתוּב]: וּמְלָכוּתוֹ כֹּל מוֹשְׁלָה (תְּהִלִּים קו,ט), שְׁהִיא [הַנְּפֶשׁ] נִמְצָאת כְּדִי לְזוֹן אֶת הַגּוֹף בְּהַרְבֵּה עוֹרְקִים שֶׁל דָם.⁵⁷ וְהַבְּרוּר שֶׁל הַדָּם, לְמִי נִתֵּן? אֵלָּא לְלֵב⁵⁸ שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל.⁵⁹ וְשָׂאֵר הַדָּם [הַנּוֹשָׂאֵר בְּכַבֵּד] מִתְחַלֵּק לְשִׁבְעִים עוֹרְקִים,⁶⁰ שֶׁהֵם שְׁבַעִים אֲמוֹת שְׁמִשְׁתַּעֲבָדוֹת תַּחְתֵּיהֶם [שֶׁל יִשְׂרָאֵל]. לְפַעֲמִים גַּם הַפְּחוּל וְהַמְרָה נִמְצָאִים בְּתַקְוָה, וְעֲלֵיהֶם [נֶאֱמַר]: כְּבֹד כּוֹעֵם.⁶¹ אִזּוֹ כְּתוּב: וְחָרָה אַפִּי בּוֹ (דְּבָרִים לא,ז), וְהַדָּם עוֹלָה וְיֹרֵד. וְזֶה הַיָּם, שְׁכָתוּב עֲלָיו: כֹּל מוֹשְׁפָרִיד וְגִלְיָד עָלֵי עֶבְרוֹ (תְּהִלִּים מו,ח), וְלִמּוֹ מוֹגִיעַ הַדְּבָר? אֵלָּא לְלֵב [דְּהִינּוּ, עִם יִשְׂרָאֵל].⁶²

תְּקוּנָא קְדָמְאָה דְּבִהּ תְּלִין כְּלֵהוּ רְזִין עֲלָאִין דְּתִלִּין בְּשִׁלְמוֹת דְּדִיּוּקָנָא דָּא, בְּתֵלַת דְּרָגִין אֲתַפְּרֵשׁ נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה. נֶפֶשׁ בְּכַבֵּד, בִּיהּ וּמְלָכוּתוֹ כֹּל מוֹשְׁלָה (תְּהִלִּים קז,ט). דְּאִיְהִי קְיָמַת לְאַזְנָא לֵה לְגוּפָא בְּכִמְהָ עֲרָקִין דְּדָמָא. וּבְרִירוֹ דְּדָמָא לְמֵאן אֲתִיְהִיב? אֵלָּא לְלֵבָא אֲלִין יִשְׂרָאֵל. וְשָׂאֵר דְּמָא אֲתַפְּרֵשׁ לַע' עֲרָקִין דְּאֲנוּן ע' אָמִין דְּמִשְׁתַּעֲבָדוֹן תַּחְתֵּיהוּ. וְלְזִמְנִין טְחוּל וּמְרָה קְיָמִין מִתְּתַקְּפוֹן, בִּיהוּ כְּבֹד כּוֹעֵם. כְּדִין כְּתִיב וְחָרָה אַפִּי בּוֹ (דְּבָרִים לא,ז). וְדָמָא סְלִיק וְנִחִית. וְדָא יָמָא דְּכְתִיב בִּיהּ כֹּל מוֹשְׁפָרִיד וְגִלְיָד עָלֵי עֶבְרוֹ (תְּהִלִּים מו,ח). לְמֵאן סְלִקַּת מְלָה. אֵלָּא לְלֵבָא. וְרְזָא דָּא רַק אֲתַכְּם

56. עי' זהר יתרו ח"ב, עו, ע"א.
 57. עי' זהר פנחס רכד, ע"א.
 58. עי' זהר תולדות ח"א, קלח, סע"א.
 59. זהר פנחס ח"ג רלד, עא, ד"ה אמר. ישראל - לב שבאומות.
 60. ת"ז תי' כ"א, נב, ע"א; תקט"ו תפלות, ת' יט: "שהם ע' טרפות, הם שבעים ערקין דכבדא"; ת' שמח: "ואלה ע' ערקין דכבד שהם ע' אומות"; ת' שצו, ת' תנב: "שיעשה דירה נאה לשכינה לשלוט בה על ע' אומות שהם ע' ערקין דכבד".
 61. עי' ת"ז תי' "ג, כט, ע"ב, וטחול הוא לילית זהר פנחס שם; עי' שם בתקט"ו תפלות, ת' יט, ת' שצו.
 62. עי' זהר פקודי ח"ב רמג, ע"א.

וְזֶה סוּד: רַק אֶתְכֶם יִדְעֵתִי וְגו'⁶³ (עמוס ג.ב). וְזֶהוּ [מִה שֶׁכְּתוּב]: אֵךְ בִּי יֵשׁוּב יִהְיֶה יְדוּ פֶל הַיּוֹם (איכה ג.ג), וְכָל הַגּוֹפֶה עוֹמֵד בְּצַעַר. וְכֹאשֶׁר הִדִּין נִרְגַע, נֹאמֵר: וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה (אסתר ז.ו), אֲבָל בְּזִמְנָא דְרִגְזָא אֲשַׁתְּפַח, לְלִבָּא מְטִי, וּמִגְּהָ לְאַנְפִּין. בַּהּ וְאַנְכִי הַסֵּתֵר אֲסֵתִיר פְּנֵי בָּיִם הֵהוּא (דברים לא יח) עַד דְּדִינָא אֲתַעְבִּיד וְרִגְזָא שְׁכִיף.

רוּחַ קָאִים בְּלִבָּא וּמִתְמַן סְלִיק וְנַחֲתִית לְכָל סֵטֵר. וְרִזָּא דָּא שְׁכִינְתָּא קְנִמַת לְאַזְנָא עֲלִמִין, וְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲסַחֵר לְכָל סֵטֵר לְאַתְקַפָּא לָהּ דְּכְתִיב תְּמִיד עֵינֵי ה' אֲלֵהֶיךָ בַּהּ וְכו' (שם יא יב) וְדָא רוּחַ חַיִּים, דְּנִפְשׁ בְּלֵא רוּחַ לָאו אִיהִי חַיָּה. וְאַתְמַר בַּהּ נִפְשֵׁי בְּתוּךְ לְבָאִים (תהלים נו ה) אֲלִין ע' עֲרָקִין דְּכַבְדָּא, נִפְשׁ קְנִמַת בְּגוּיָהּ וְדָאִי. וְאִיהוּ דְּפִיק בְּכַמְהָ דְּפִיקִין דְּבַהּוּ קוּל דְּדוּדֵי דוּפֶק (שיר ה ב). וְדְּפִיקוּ דְּפִיק וְלִית מָאן דָּאֲשַׁתְּמוּדַע בַּהּ, עַד דְּיִתִּי הֵהוּא דָּאֲתַמַּר

רוּחַ עוֹמֵד בְּלִבִּי,⁶⁴ וּמִשָּׁם עוֹלָה וְיִוָּרֵד לְכָל עֵבֶר. וְזֶה סוּד הַשְּׁכִינָה שְׁעוּמְדַת לְזוֹן הַעוֹלָמוֹת.⁶⁵ וְתַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁגִּיחַ לָהּ לְכָל צַד לְחֻזְקָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: תְּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֲלֵהֶיךָ בַּהּ וְגו' (דברים יא יב), וְזֶה [סוּד]: רוּחַ חַיִּים⁶⁶ (ע"פ בְּרֵאשִׁית ו.ז), שְׁנִפְשׁ בְּלֵי רוּחַ אֵין הִיא חַיָּה.⁶⁷ וְנֹאמֵר בַּהּ [בְּנִפְשׁ]: נִפְשֵׁי בְּתוּךְ לְבָאִים (תהלים נו ה), [לְבָאִים] - אֵלֹהֵי הַשְּׁבָעִים עוֹרְקִים שֶׁל הַכְּבֵד [כְּנַגַּד שְׁבָעִים אַמּוֹת], וְהַנִּפְשׁ נִמְצָא בְּתוֹכְכֶם וְדָאִי. וְהוּא [הַרוּחַ] דוּפֶק בְּכַמְהָ דְּפִיקוֹת, שְׁעֲלִיָּהּ [כְּתוּב]: קוּל דְּדוּדֵי דוּפֶק (שיר ה.ב).⁶⁸ [כְּמַת] דְּפִיקוֹת [הוּא] דוּפֶק, וְאֵין מִי שְׁשָׁם לֵב אֵלָיו,⁶⁹ עַד שְׁיִבּוֹא הֵהוּא

63. עי' היטב עבודה זרה ד, ע"א.

64. ת"ז תי' ס"ט קה, ע"א.

65. עי' לעיל תי' לט.

66. עי' זהר פנחס ח"ג, רכב, ע"א, ושם רנו, ע"ב.

67. עי' זהר וראר ח"ב, כד, ע"ב.

68. עי' ת"ז תי' סט, קה, ע"א, ושם קו, ע"א.

69. עי"ש.

שנאמר עליו: אני לדודי וגו' (שם יג), שאז הוא נודע [ומתגלה באלו] הדפיקות כמו שצריך⁷⁰ [אז הוא] מקריב תפוח⁷¹ אחד שראוי לאותה חולה [השכינה]. מיד היא נפתחת אליו, כמו שכתוב לגביה: פתחי לי אחותי רעיתי וגו' (שם ה,ב), [והענין] היה מצד של משה, הרועה הנאמן⁷² [תרמח"ל] והוא אות⁷³ שמתגלה בעולם, שבו זכנו ישראל לגאולה שלמה. והלשון שלך⁷⁴ היא מטה האלהים שבוקע ים התורה, ונגלים ממנה הרבה סודות שהיו [עד כה] סתומים למעלה. וזה מטה – שבו נחש התהפך למטה⁷⁵. שפך השתעבדו כל בוחות הטמאה תחת הקדשה. והכל בדפיקות של הרוח שהוא נודע אליו ודאי וכו'.

בה אני לדודי וכו' (שם יג) דכדין איהו אשתמודע בדפיקו פמה דאצטריך, ואקריב חד תפוח דאתחזי לההיא חולה, מיד אתפתחת לגביה, דכתיב בה פתחי לי אחותי רעיתי וכו' (שם ה ב). ודא מסטרא דמשה רעיא מהימנא. ואיהו אות דאתגליא בעלמא, דבה יזפון ישראל לפרקנא שלים. ולישנא דילך איהי מטה האלהים דבקע ימא דאורייתא ואתגלין מנה פמה רזין דהו סתימין לעלא. ודא מטה דבה נחש אתהפיד למטה. דהכי אשתעבדון פלהו סטרין אחרנין לסטר קדישא. וכלא בדפיקו דההוא רוחא אשתמודע לגביה ודאי וכו'.

נשמה קימת במחא לעינא על כל מלין, לאסתכלא בכל סטר, לדינא פלא מסטרא דאימא, דבה פי אלהים שופט דין⁷⁷, שעליה [כתוב]: פי אלהים נשמה נמצאת במח [מחשבה]⁷⁶ פרי להתבונן על כל הענינים, להסתכל בכל צד, לדון הכל מצד של אימא [בכחינת דין]⁷⁷, שעליה [כתוב]: פי אלהים

נשמה קימת במחא לעינא על כל מלין, לאסתכלא בכל סטר, לדינא פלא מסטרא דאימא, דבה פי אלהים שופט

70. ע"י משיח צדקנו יודע ה' לעיני כל חי, עיי"ש סע"א ובתי' כה, ע, ע"ב.
 71. עי' תי' כה, ע, ע"ב, עי' זהר אחרי מות ח"ג, עד, ע"א; ושם סוד תפוח שהוא תרופה לכל.
 72. עיי"ש בת"ז שמשא הוא הרועה בשושנים ומביא לה התפוח להריחו.
 73. ראה לענ"ד שהאות שמתגלה בעולם הוא רומז על משה רבינו שכתוב עליו: "והאמינו לקול האות האחרון" (שמות ד, ח). ראה אגרת הרב"ך לרמח"ל אחרי שקרא התקונים החדשים, אגרות עמ' מט; ראה אור הגנוז, מה שכתבתי שם עמ' קד.
 74. אברהם סבא אומר לרבינו הרמח"ל: "הלשון שלך היא מטה האלקים", דהיינו שהרמח"ל נעשה למורה דרך לעם ישראל כמו המטה שמשמל הרועה.
 75. עי' תי' תי' ס' צג, ע"ב, קנאת ה' צבאות עמ' צחק; ר' הרמח"ל - בסוד החזרת הרע לטוב.
 76. עיי"ש תי' כב, סח, ע"ב.
 77. עי' זהר אחרי ח"ג סה, ע"א, והנשמה דנה לכל הגוף, עי' תי' יג, כח, ע"א, ונשמה זו אימא כדלקמן.

[אימא] שופט (תהלים זו), נמצאת [למד]: נפש כדו לזון העולמות שהם [בבחינת] גוף.⁷⁸ רוח, לחזק הנפש לכל צד. נשמה, זו בינה.⁷⁹ שעומדת להמשיך הדברים מכל צד ולהכליל הכל פראוי, וזה נתבאר. אלו הם שלש מדרגות של קדושה, ותחיתין [באה] הנפש הבהמית⁸⁰ [שנאמר] עליה: ואני בער (וגו') [ולא אדע בהמות הייתי עמך] (שם עג,כב), אבל [שלש מדרגות הקדושה] הם הצלם העליון שעליו [כתוב]: וירדו בדת הים (בראשית א,כו), עד כאן התקון הראשון של אדם.

התקון השני, [זה אות] ד' [מאד"ם], זה דוד, שיצא למלחמות שונות תמיד, למצוא מקום לשכינה, שנאמר בה: עד אמצא מקום ליהוה וגו' (תהלים קלב,ה), שכל זמן שהספרא אחרא נמצאת ומתפשטת בעולם, צד הקדושה לא יכול להתפשט. וזה סוד: כי קצר המצע מהשתרע (ישעיה כח,א), [מהשתרע - זה] מהשתרר⁸¹ שני רעים. שהספרא אחרא צריכה להיות משעבדת תחת צד הקדושה, כי היא עבד. אבל לפעמים הספרא אחרא מתנאה בעצמה להתחזק ולהתחזות כחבר לצד הקדושה, וצד הקדושה מתניף לרשעים. באותו זמן מסתלק צד הקדושה

(תהלים ז ו). אשתפחת נפש לאזנא עלמין דאנון גופא. רוח לאתקפא לנפש לכל סטר. נשמה דא בינה דקנימת לאמשכא מלין מכל סטר לאכללא פלא בדקא יאות והא אתמר. אלין תלת דרגין קדישין, תחותיהו נפש הבהמית, בה ואני בער וכו' (שם עג כב). אבל דא צלם עלאה דבה וירדו בדת הים (בראשית א כו). עד הכא תקוונא קדמאה דאדם.

קדישא, ודא עבד. אבל לזמנין דסטרא אחרא אתגאת בגרמה לאתתקפא ולא תחזאה פריע לסטר קדישא, וסטרא תקוונא תנינא ד', דא דוד דאגח קרבין משנין תדיר, לאשפחא אתר לשכינתא, דאתמר בה עד אמצא מקום לה' וכו' (תהלים קלב). דעד דסטרא אחרא אשתפחת מתפשטא בעלמא, סטר קדישא לא יכיל לאתפשטא. ורזא דא פי קצר הפצע מהשתרע (ישעיה כח כא) מהשתרר שני רעים. דסטרא אחרא צריכה למהוי משתעבדא תחות סטר

78. שם תי' ט"ט, ק, ע"א.

79. שם תי' יג, כח, ע"א.

80. עי' זהר אחרי ח"ג, ע, ע"ב.

81. מלשון שררה, שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, והס"א מחשיבה עצמה למלך.

מִהֶעוֹלָם, וּמִפְּנֵי מָקוֹם לְסַטְרָא אַחְרָא. וְזֶה סוּד: אִין אָדָם דְּר עִם נַחֲשׁ בְּכַפִּיפָה [אַחַת] (יְבֻמוֹת קִיבָב), וּבְכַפִּיפָה – זֶה נ' כְּפּוּפָה [הַשְּׂכִינָה].⁸² וְזֶה: דּוּחַק רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה (בְּרֻכּוֹת מו, סע"ב), שְׂבּוּמֵן אַחַר [שְׂאִין גְּאוּת וְחִנְפָה, נְאֻמְר]: וְאַתָּה עַל בְּמוֹתֵימוּ תִדְרֹךְ (דְּבָרִים ל, כט), בְּאוֹתָן רַגְלִים עֲלוּזוֹת שְׂבֵהן דּוּרְכַת עַל צְוֹאֵרֵי הַטְּמֵאָה. אֲבָל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה [שֵׁל גְּאוּת וְחִנְפָה] רַגְלִים אֵלּוּ עוֹלוֹת לְמַעְלָה.⁸³ דּוּד הַמְּלֹךְ נִלְחֵם כָּל הַמְּלַחְמוֹת הָאֵלוּ פְּרֵי [שְׂבִית] הַמְּקַדֵּשׁ יוֹכֵל לְהַצִּיא בְּעוֹלָם. וּכְאֲשֶׁר שְׁלֹמֹה [הַמְּלֹךְ] הִבִּיא אֶת הָאֲרוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ נִדְּבְקוּ הַשְּׁעָרִים,⁸⁴ בְּגִלְל שְׂתַקּוֹן זֶה [שֵׁל הוֹרְדַת הַשְּׂכִינָה לְמַקְדֵּשׁ] לֹא יִכַּל לְהוֹעֵד לְמַטָּה עַד שְׂאֻמְר: זְכָרָה לְחֶסֶדִי דְּוֹד עֲבָדְךָ (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב' ו, מב), שְׁהִרֵי הַכַּח שֵׁל דְּוֹד עֲשֵׂה תַקּוֹן זֶה פְּרָאוּי. וְכָל בְּן אָדָם צְרִיךְ לְתַקּוֹן תַקּוֹן זֶה פְּרָאוּי, שְׂנַאֻמְר:⁸⁵ לְעוֹלָם יִרְגִּזוּ אָדָם יִצֵּר טוֹב עַל יִצֵּר הָרַע. וְזוֹ הַמְּלַחְמָה שְׂצָרִיךְ לְהִלָּחֵם בְּנַחֲשׁ, עַד שְׂיִבְנֶה בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׂכִינָה. שְׂנַאֻמְר בּו: זֶה אֵלֵי וְאַנְהוּ (שְׂמוֹת טו, ב) – אֲבָנָה לוֹ דִּירָה נְאָה.

קְדִישָׁא אִיהוּ מְחִנִּיף לְרִשְׁיַעֲיָא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֶסְתַּלַּק סַטְר קְדִישָׁא מִעֲלָמָא, וְשָׂבִיק אַתְר לְסַטְרָא אַחְרָא. וְרָזָא דָּא אִין אָדָם דְּר עִם נַחֲשׁ בְּכַפִּיפָה (יְבֻמוֹת קִיב):. וּבְכַפִּיפָה דָּא נ' כְּפּוּפָה. וְדָא דּוּחַק רַגְלֵי הַשְּׂכִינָה (בְּרֻכּוֹת מו:). דְּבּוּזְמָנָא אַחְרָא וְאַתָּה עַל בְּמוֹתֵימוּ תִדְרֹךְ (דְּבָרִים ל, כט) בְּאֲנוּן רַגְלִין עֲלָאִין דְּבֵהוּן דְּרַכַת עַל צְוֹאֲרִין דְּמַסְאֲבִין. אֲבָל בְּהֵיא שְׁעָתָא רַגְלִין אֵלִין מְסַתַּלְקוּן לְעֵלָא. וְכָל קְרַבִּין אֵלִין אֲנַח דְּוֹד מְלָפָא בְּגִין דִּיכּוֹל מְקַדֵּשָׁא לְאַשְׁתַּפְּחָא בְּעֲלָמָא. וְכַד אִיתֵי שְׁלֹמֹה אֲרוּנָא לְבֵי מְקַדֵּשָׁא דְּבְקוּ שְׁעָרִים, בְּגִין דְּלֹא יִכִּיל תַקּוּנָא דָּא לְאַזְדַּמְנָא לְתַמָּא, עַד דְּאָמַר זְכָרָה לְחֶסֶדִי דְּוֹד עֲבָדְךָ (ד"ה ב ו מב). דְּהָא חִילָא דְּוֹד עֲבָד תַקּוּנָא בְּדָקָא יָאוּת. וְכָל ב"נ אֲצַטְרִיךְ לֵיה לְאַתְקַנָּא תַקּוּנָא דָּא בְּדָקָא חַזִּי. דְּאַתְמַר לְעוֹלָם יִרְגִּזוּ אָדָם יִצֵּר טוֹב עַל יִצֵּר רַע (בְּרֻכּוֹת ה:). וְדָא קְרַבָּא דְּאַצְטְרִיךְ לְאַגְחָא קְרַבָּא בְּהַדִּי חוּיָא, עַד דִּיתְבַּנֵּי בֵי מְקַדֵּשָׁא לְקַדֵּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, דְּאַתְמַר בְּה זֶה אֵלֵי וְאַנְהוּ (שְׂמוֹת טו ב) אֲבָנָה לוֹ דִּירָה נְאָה.

82. זהר אחרי מות ח"ג ס"ו ע"ב, ואין נחש - הסט"א יכול לגור עם כפיפה; ע"י גם כתובות עב, ע"א, ושם: "אין אדם דר עם נחש בכפיפה".

83. דהיינו נ' כפופה; עיין לעיל תיקון יז ות"י כא; ואולי הוא רומז כאן על סוד הפסוק ויאסף רגליו אל המטה (בראשית מט, לג), עיין אדיר במרום עמ' רצה.

84. ע"י שבת ל, ע"א.

85. ברכות ה, ע"א; ובהזר מקץ ח"א, רא, ע"א; ע"י אדיר במרום ח"א עמ' ניסד, הקרב נגד הנחש ומשמעותו בתיקון.

התקון השלישי, זה [אות] מ' [מאר"ם],
 משיח, שבו יתקן העולם בסוד שלם.⁸⁶
 שעכשו: מה יתרון לאדם בכל עמלו
 שיעמל תחת השמש (קהלת א,ג),
 שעכשו לא נמצא יתרון לעולם כלל,
 אלא: מה שהיה הוא שיהיה (שם
 שם,ט), עד שהשמש תאיר לעולם, וזו
 השמש שלמטה. אבל לעתיד לבוא:
 והיה אור חלבנה פאור החמה ואור
 החמה יהיה שבועתים וגו' (ישעיה לכו),
 [שבועתים] – אלו שבועה ימים
 שלמעלה, שהם מדרגות עליונות
 קדושות שיתקנו על ידי המשיח,⁸⁷
 שנאמר בו: ונחה עליו רוח יהוה וגו'
 (שם יא,ב), זה חכמה סתימאה,⁸⁸ שמשם
 יתקנו הדברים בתקון שלם, להשלים
 הדיוקן הזה כמו שראוי.

והנה אליהו הנביא הנאמן בא, פתח
 ואמר: רבי רבי, בודאי שבועים שורים
 [של האמות] נשברים בשבועים תקונים
 אלו שלך.⁸⁹ ועל אותו זמן פתוב: אין
 כמוך באלהים יהוה וגו' (תהלים פו,ח),
 שהרי ע' [תקונים] אלו מע' ניצוצות של
 אלהים יוצאים ודאי. והשכינה היא
 כו"ם,⁹⁰ וזה [כמנין] אלה"ם, שבו י"ן

תקונא תליתאה דא מ' משיח דבה
 יתתקן עלמא ברזא שלים. דהשתא מה
 יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת
 השמש (קהלת א ג). דהשתא לא אשתכח
 יתרוןא לעלא [נ"א: לעלמא] לעלמא
 כלל, אלא מה שהיה הוא שיהיה, עד
 דשמשא נהיר לעלמא, ודא שמש
 דלתתא. אבל לזמנא דאתי והיה אור
 חלבנה פאור החמה ואור החמה יהיה
 שבועתים וכו' (ישעיה ל כו). אלין שבע
 יומין דלעלא דאנון דרגין עלאין
 קדישין דיתתקן במשיח, דאתמר בה
 ונחה עליו רוח ה' וכו' (שם יא ב) דא
 חכמה סתימאה דמתמן יתתקנון מלין
 בתקונא שלים לאשתלמא דיוקנא דא
 בדקא חזי.

והא אליהו נביאה מהימנא אתי
 פתח ואמר, ר' ר' ודאי שבועין רברבין
 מתברין בע' תקונין אלין דילך. בההוא
 זמנא פתיב אין פמוך באלהים ה' וכו'
 (תהלים פו ח). דהא ע' אלין מע' ניצוצין
 דאלהים נפקין ודאי. ושכינתא איהי
 כו"ם ודא אלה"ם דבה י"ן דאיהו ע'

86. עי' לעיל הערה 55.

87. ע"פ הפסוק ישעיה שם: ונחה עליו רוח ה' (1) רוח חכמה (2) ובינה (3) רוח עצה (4) וגבורה (5) רוח דעת (6) ויראת ה' (7) עי' ת"ז תי' ס"ט, ק"ז, ע"א; ושם ביאר שבע המדרגות.

88. עי' אדרא רבא, ח"ג רל, רע"ב, אדיר במרום ח"ב, מאמר חלום דניאל עמ' יד; עי' לעיל הקדמה. ושם באדיר במרום: ורוחו של משיח באה מצד חכמה סתימאה.

89. עי' לעין תיקון נ.

90. עי' ת"ז תי' כא, סא, ע"א.

שהוא [כַּמְנִין] ע' ניצוצות שלו.⁹¹ וזה כּוּס של בְּרָכָה.⁹² שְׁהָרִי בְּשַׁעַה שְׁנִמְצָאת [הַשְׂכִּינָה] בְּתַקּוּן, אִז מִתְמַלֵּאת הַרְבֵּה בְּרָכּוֹת מִלְּמַעְלָה.⁹³ אֲבָל בְּזִמְן שְׂאֵלוֹ הַשָּׂרִים [שֶׁל הָאֲמוֹת] מִתְחַזְּקִים לְאַחֲזוֹ בָּהֶּ, אִז נִקְרָאת: כּוּס פְּגוּם, וְזֶה [מֵה שְׂאֲמָרוֹ]: לֹא רָאוּ לְבָרֵךְ עֲלוּי.⁹⁴ וְעַל כּוּס שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכִים כְּמֵה תְּקוּנִים, וְנִתְבָּאֵר שֶׁהֵם עֲשָׂרָה דְּבָרִים, וְהַעֲמָדוֹ בְּמִקּוּמָם.⁹⁵ אוֹלָם אַרְבַּעַה מְהֵם, הֵם כְּלָלוֹת שֶׁל הַפֶּל. וְהֵם [רְאִישֵׁי תִבּוֹת] חֲמִשָּׁה [חֵי, מְלֵא, שְׁמִיפָה, וְהַדְּחָה].⁹⁶ שְׁתֵּלוּם בְּאַרְבַּע אוֹתוֹת שֶׁל אֲדָנִי, [וּכְבָּר] נִתְבָּאֵרוֹ [הַדְּבָרִים]. אֲבָל עֲכָשׁוּ צִרְיָה לְפָרֵשׁ אוֹתָם בְּסוּד שֶׁל הַגְּאֻלָּה, לְגַלּוֹת אוֹר הַגְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל. אַרְבַּע תְּקוּנִים הֵם, וְהֵם [ר"ת] חֲמִשָּׁה [חֵי, מְלֵא, שְׁמִיפָה וְהַדְּחָה]. וְסוּד הַדְּבָר [שֶׁל חֲמִשָּׁה], הַשְׂכִּינָה הִיא [כְּנֻגָּד אוֹת] ה',⁹⁷ וְהִיא אוֹת רְבִיעִית לְיִהוּ"ה. לְפִיכָּד הֵם [נִקְרָאִים] חֲמִשָּׁה, וְהֵם ד' [בְּמִסְפָּרָם].

נִיצוּצֵי דִילָה. וְדָא כּוּס שֶׁל בְּרָכָה. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְקִנְיַת בְּתַקּוּנָא, כְּדִין אִמְתְּלִיאת כְּמֵה בְּרָכָאן מְלַעְלָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דְאֵלִין רְבִירְבָן מִתְמַקְפִּין לְאַתְאַחְדָּא בָּהֶּ, כְּדִין אִתְקַרֵי כּוּס פְּגוּם, וְדָא לֹא אִתְחַזִּי לְבְּרָכָא עֲלָה. וְכוּס שֶׁל בְּרָכָה כְּמֵה תְּקוּנִין צְרִיכִין לֵה וְאַתְמָרוֹ דְאֲנִין עֲשָׂרָה דְבָרִים, וְאַתְוֹקְמוֹ בְּאַתְרֵיהוֹן. אֲבָל ד' אֲנִין כְּלָלָא דְכָלָא. וְאֵלִין חֲמִשָּׁה (ת"ז תי" מ"ז פה): דְתִלְיָן בְּד' אֲתוֹן דְאֲדָנִי וְאַתְפָּרְשׁוּ. אֲבָל הֵכָא אֲצִטְרִיךְ לְפָרֵשׁ לִוֵן בְּרִזָּא דְפִרְקָנָא, לְגַלְאָה נְהִירוֹ דְפִרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל. ד' תְּקוּנִין אֲנִין וְאֲנִין חֲמִשָּׁה. וְרִזָּא דְמִלָּה שְׂכִינְתָּא אִיְהִי ה' וְאִיְהִי אֵת רְבִיעֵאָה לְיִהוּ"ה. בְּגִין כְּד' חֲמִשָּׁה אֲנִין וְאֲנִין ד'.

91. ע' ניצוצות הן שבע נקודות שיש בשם אלהים, וכל נקודה כוללת עשר, הרי שבעים; ע' אדיר במרום עמ' שמד: 'זמן הע' נקודות דאלקים יוצאים אח"כ ע' אומות, כי הם בסוד הניצוצין דאלהים שמשם לבד יוצאים האומות"..
 92. עיי"ש בתיקוני זוהר; בברכות נא, ב; נה, א; פסחים קז, א, ועוד.
 93. ע' זהר חדש רות קו, ע"א.
 94. ירושלמי ברכות פ"ה ה"ה, ועי' שו"ע או"ח סי' קפב, ס"ג.
 95. ברכות נא ע"א; פסחים קה, ב; שבת עו, ב; ועי' גם זהר תרומה ח"ב, קנז, ע"ב.
 96. עי' ת"ז תי' מז, פה, ע"א ושם: "ובגלותא לית לן אלא ארבעה ח"י מ'לא ש'טיפה ה'דחה וסימניך חמשה ואינון מסטרא דאת ה' דאיהי רביעית לחושבנא".
 97. עיי"ש; ע' לעיל תי' יג, ד"ה ואית שיר המעלות; ר' תפלות לפנות המרכבה; תקט"ו תפלות ת' א; ת' כ, ת' כז, ועוד.

התקון הראשון [של תפוס] - חי, מבחינת צדיק שהוא חי העולמים⁹⁸ שהרי בזמן אחר כל השרים [של האמות] מתחזקים בו, שנאמר בו: הושיבני במחשבים כמתי עולם (תהלים קמג,ג), אבל מבחינה זאת [המתקנת], הוא חי. ועוד, חי מצד של אימא, וזה אלהים חיים. אימא לקחה מצד של חיים, והוא [הצדיק] - אלהים חיים.⁹⁹ וזה [סוד] אהיה יהוה אהיה [שהם בגימטריה חיים]. ועוד, חיים [גם] מצד של חכמה,¹⁰⁰ שעליה [פתוב]: החכמה תחיה בעליה¹⁰¹ (קהלת ז,ב). וכאשר חיים [מאבא] יורד לאימא [או גם] היא חיים בדרך זה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י [שם ס"ג] [ועוד] ה' אותיות של אלהים [ס"ג וה' בגימטריה חיים]. אחר כך מתחלקות המדרגות [של חיים], למ"י וח"י,¹⁰² מ"י נשאר למעלה [באימא],¹⁰² ואלו ג' שערי בינה. וי"ח יורדים למטה בנוקבא. או הוא יין חי פראוי.

אבל בשעה שאותם שרים [של האמות] מתדבקים, או יין זה הופך לדם אדם,¹⁰³ שנאמר בו: ולא תשים דמים בביתך (דברים כב,ח), ואז בדם זה הם

תקונא קדמאה חי. מסטרא דצדיק דאיהו חי העולמים. דהא בזמנא אחרא פד רברבין מתתקפן בה, אתמר בה הושיבני במחשבים כמתי עולם (שם קמג ג). אבל מסטרא דא איהו חי. ועוד, חי מסטרא דאימא ודא אלהים חיים, ואימא מסטרא דחיים נטלת ואיהו אלהים חיים ודא אקי"ק יהו"ה אקי"ק. ועוד, חיים מסטרא דחכמה, דבה החכמה תחיה בעליה (קהלת ז,ב). וכד נחית לאימא איהי חיים פגונא דא יו"ד ק"י וא"ו ק"י וה' אתון דאלהים. לבתר מתפרשן דרגין ומ"י אשתאר לעלא ואלין ג' שערי בינה. י"ח נחתין לתתא בנוקבא. פדין איהו יין חי פדקא יאות.

אבל בשעתא דאנון רברבין מתדבקן, פדין יינא דא אתהדר דמא סומקא, דאתמר בה ולא תשים דמים בביתך

98. הקדמת ת"ז טו ע"ב.

99. עי' זהר ויחי ח"א רכז, סע"ב.

100. שכן חיים בגי' חכס; עי' ג"כ פירוש אוצרות חיים לרמח"ל, גנזי רמחל, ס' לב.

101. עי' ת"ז תי' כא, סז, ע"ב; אדיר במרום ח"א עמ' רכז: "כי יסוד אבא הוא שלום רב, ובאמת מכאן נמשכין החיים כידוע, בסוד והחכמה תחיה בעליה"; עי' אוצרות רמח"ל, דברים, סוף וילך.

102. עי' זהר משפטים ח"ב, קיז, ע"א, ועוד.

103. עי' מבוא שערים נד, ע"ב.

מתחזקים, כמו שנאמר בהם: אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם (תהלים נה, כד), וס"מ נאמר ב¹⁰⁴: שופך דם האדם באדם דמו ישפך (בראשית טו), שהוא שפך דם של אדם הראשון וגרם לו מות.¹⁰⁵ וזה דם של חנה שפרסה נדה,¹⁰⁶ ומכאן נמשך מות לכל העולם.¹⁰⁷ ולפיכך [אומר הפסוק]: באדם דמו ישפך [דהיינו שעל ידי האדם ישפך דמו של ס"מ, ואדם] זה מלך המשיח, [שגם הוא מתקון אדם] אדם דוד משיח.

וזה סקילה שעושים לו [לס"מ, כלומר, בכל אחד מד' תקוני הכוס עושים לו אחת מד' מיתות, כדלקמן], בא' של אדני.¹⁰⁸ מצד של חכמה [א' של אדני] רימו [לחכמה] - תקיעה¹⁰⁹ [כמו שכתוב]: והוקענום ליהודה (שמואל ב' כא, ו).¹¹⁰ שפמה אבנים גורקו בו [בס"מ]. והשכינה היא [אות] י' [כמו] אבן,¹¹¹ מצד של חכמה. בדרך פתוב: ויבחר לו חמשה חלקי אבנים מן הנחל (שמואל

דברים כב ח). וכדין אנון בהאי דמא מתתקפון, דאתמר בהו אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם (תהלים נה כד). וס"מ אתמר בה שופך דם האדם באדם דמו ישפך (בראשית ט ו). דאיהו שפך דמא דאדם קדמאה וגרים לה מותא. ודא דם דחנה דפרסת נדה, ומנה אתמשכת מותא לכל עלמא. ובגין כך באדם דמו ישפך, דא מלכא משיחא אדם דוד משיח.

ודא סקילה דעבדין בה בא' דאדני. מסטרא דחכמה תקיעה, והוקענום לה (שמואל ב כא ו). דכמה אבנין אזדרקון בה. ושכינתא איהי י' אבן מסטרא דחכמה. בדרך פתיב ויבחר לו חמשה

104. בזהר פקודי ח"ב רמג, ע"א.

105. עי' ת"ז תי' טט, קיח, ע"ב.

106. עיי"ש סוף ע"ב.

107. עי' זהר בראשית ח"א לו, ע"א.

108. עי' לעיל סוף תי' יג, ובזהר צו ח"ג לג, ע"א.

109. ד' תקיעות תשר"ת הם כנגד ד' מיתות ותקיעה כנגד סקילה.

110. עי' ת"ז תי' כא, מט, ע"א, ובת"י יב, לו, סע"א.

111. זהר פנחס ח"ג רמ"ג ע"ב, עיין לעיל תי' מד, תי' נה, תי' נו, עי' שם מקורות נוספים.

א' יו"מ), ומתקין: ותטבע האבן במצחו
 [של הפלשתי] (שם שם, מט), להפיל
 אותו [הס"מ] מפל המדרגות שרצה
 לאחזו בהם.

חלקי אבנים מן הנחל (שם א י'
 מ).

וכל זה ב"ן [דם] זה, שנאמר בו: כי
 כוס [השכינה] ביד יהוה ו"ן חמר¹¹²
 מלא מסך ונגר וגו' (תהלים עה, ט), ו"ן
 חי ראוי לברך עליו. וצריך להוסיף בו
 מים,¹¹³ וזה ימין [פחי' מים],¹¹⁴ שפך
 ראוי לברך עליו ודאי. ואימתי גותנים
 בו [ב"ן] מים? אלא בשעה שפגיעים
 ל[פסוק]: וברכת את יהוה אלהיך.
 (דברים תי),¹¹⁵ וזה ברכה ודאי, להמתיק
 אותו ב"מין. אבל יין אחר [הוא] יין
 המשפר, שלא קבל מים, ולא מברכים
 עליו. אבל על זה [שיש בו מים, כתוב]:
 יין ישמח חיים (קהלת יט), [דהיינו]
 חיים של אלהים חיים, כמו שנתבאר.

[התקוין] השני [של חפוס] - מלא.¹¹⁶
 וזה [מה שכתוב]: מלא ברכת יהוה
 (דברים לג, ב), שפגולות [בקללות]
 נאמר: ובעירום ובהסר כל (שם כח, מ),
 שהרי בזמן שהשכינה נמצאת במקומה,

ובהו ותטבע האבן במצחו (שם שם מט)
 לאפלא לה מפל דרגין דבעי
 לאתאחדא בהו.

וכל דא ביינא דא דאתמר בה פי כוס
 ביד ה' ו"ן חמר מלא מסך ונגר וכו'
 (תהלים עה ט). ו"ן חי אתחזי לברכא
 עלה. ואצטרך למרמא בה מ"א ודא
 ימינא, דהכי אתחזי לברכה ודאי.
 ואימתי יהבין בה מ"א. אלא בשעתא
 דמטאן לוברכת את ה' אלהיך (זוהר ח"ג
 קפט:). ודא ברכה ודאי לבסמא לה
 בימינא. אבל יינא אחרינא, יין המשפר
 דלא קביל מ"א, ולא מברכין עלה. אבל
 דא ו"ן ישמח חיים (קהלת יט) בחיים
 דאלהים חיים כמה דאתמר.

תנינא מלא. ודא מלא ברכת ה' (דברים
 לג כג). דבגלותא אתמר ובעירום ובהסר
 כל (שם כח מ). דהא שכינתא בזמנא
 דקימת באתרה, אתקשטת בכמה

112. יין חמר אינו כ"ן חי, והוא בחי' ס"מ עי' זהר פקודי רמו, סע"ב, "ויגר" - שישפך היין הרע.

113. ענין המזיגה, כדי למתק הדינים של אימא עי' ברכות ג, ע"ב; זהר בלק קפט, סע"א, וע"ב.

114. זהר ויחי ח"א, רמה, ע"א.

115. שו"ע או"ח קפ"ג ס"ב, ובזהר בלק שם.

116. עי' תקט"ו תפלות, ת' שכח; ת' קי: "מלא ברכת ה' - וזה ברכת ה' היא תעשיר להחזיר מעני לעין, וכן כוס
 של ברכה שצריך לשים עיניו בו...".

מִתְקַשְׁטֶת בְּהִרְבָּה קְשׁוּטִים,¹¹⁷
 וּמְתַמְלֵאת בְּכַמָּה בְּרֻכּוֹת.¹¹⁸ אֲבָל
 בְּשִׁעָה שְׁיוּצֵאת לַחוּץ [בְּגִלוֹת], פּוֹשְׁטֶת
 מְעֵלֶיהָ כָּל אוֹתָם קְשׁוּטִים, וְנַחֲסִים
 מִמֶּנָּה כָּל אוֹתָם אוֹרוֹת עֲלוּיָנִים, הַכֹּל
 בְּגִלְל הַסְטֵרָא אַחְרָא [כְּדִין] שְׁלֵא תִהְיֶה
 מִחוּם. אֲבָל בְּזִמְנֵי שֶׁהִיא מְתַקְנֶת בְּתַקּוּן
 נָאֵה כְּרָאוּי, אִזּוּ מִתְמַלֵּאת בְּכָל. אִזּוּ
 [כְּתוּב]: לֹא תַחֲסֹר כָּל בְּהָ (שָׁם ח,ט),
 וְאִין בְּהָ פְּגָם.

קְשׁוּטִין וְאַתְּמְלִיאת מִכַּמָּה בְּרֻכָּאן. אֲבָל
 בְּשִׁעָתָא דְנִפְקַת לְבַר, פְּשֻׁטָת מְעֵלָה כָּל
 אַנְוִין קְשׁוּטִין, וְכָל אַנְוִין נְהוּרִין עֲלֵאִין
 אֲתַגְרִיעוּ מִנָּה, כִּלְאָ בְּגִין סְטֵרָא אַחְרָא
 דְלֹא תִתְהַיֵּי מִנִּיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא
 דְאַתְתְּקַנַּת בְּתַקּוּנָא כְּדָקָא יְאוּת, כְּדִין
 אֲתַמְלִיאת בְּכָלָא. כְּדִין לֹא תַחֲסֹר כָּל בְּהָ
 (שָׁם ח ט) וְלִית בְּהָ פְּגִימוּ.

וְעוּד, הַשְּׂכִינָה בְּגִלוֹת הִיא אֵלֶם, שְׁנַאֲמַר
 בְּהָ: נְאֻלְמַתִּי דְיִמְיָה¹¹⁹ (תְּהֵלִים לט,ג).
 לְמָה? אֵלָא בְּיִוֵן שְׁתַּקּוּל פֶּרֶשׁ מִמֶּנָּה¹²⁰
 אִזּוּ תְּדַבּוּר נְאֻלְמַתִּי. אֲבָל בְּזִמְנֵי שְׁתַּקּוּל
 יִתְחַבֵּר בְּהָ [בְּשְׂכִינָה],¹²¹ אִזּוּ הִיא
 מִתְמַלֵּאת מִהִרְבָּה סְגִלוֹת,¹²² וְנִקְרָאת:
 סְגִלַת מְלָכִים (קְהֵלֶת ב,ח).¹²³ וְזֵה [סוּד
 הַפְּסוּק]: פּוּם מְמַלְל רְבִרְבִין¹²⁴ (דְּנִיאל
 ו,ח). וְעוּד נְאֻמַר בְּהָ¹²⁵: אַחַת דְּבַר
 אֱלֹהִים שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי (תְּהֵלִים סב,יב),
 לְפִיכֵד מְלֵא.

וְעוּד, שְׂכִינְתָא בְּגִלוֹתָא אִיהִי אֵלֶם,
 דְאַתְמַר בְּהָ נְאֻלְמַתִּי דְיִמְיָה (תְּהֵלִים לט
 ג). אַמַּאי? אֵלָא בְּגִין דְקוּל אֲתַפְּרֵשׁ
 מִנָּה, וְכְדִין דְבַר אֲתַאֲלֵם. אֲבָל בְּזִמְנָא
 דְקָלָא אֲתַחֲבַר בְּהָ, כְּדִין אֲתַמְלִיאת אִיהִי
 מִכַּמָּה סְגִלָּאן וְאַתְקִרִיאת סְגִלַת מְלָכִים
 (קְהֵלֶת ב ח). וְדָא פּוּם מְמַלְל רְבִרְבִין
 (דְּנִיאל ז ח) דְאַתְמַר בְּהָ אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים
 שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי (תְּהֵלִים סב יב) בְּגִין כְּדִין
 מְלֵא.

117. עי' הקדמת זהר בראשית ח"א, ב, ע"א.
 118. עי' זהר ויחי, ח"א רלג, ע"ב.
 119. עי' ת"ז ת"י סט, קה, ע"א; עי' לעיל ת"י יג, ד"ה: קם אליהו נביאה; ת"י מו, עי' שם מקורות נוספים; תקט"ו תפלות ת' קנב, שיז, שכח ועוד.
 120. עי"ש שפרש ממנה קול דודה.
 121. עי"ש, שהוא זמן שיבוא המשיח.
 122. ת"ז בהקדמה י, ע"א.
 123. ת"ז מזהר חדש קנו, ע"א.
 124. השכינה נקראת פה, עי' ת"ז מזהר חדש קעא, ע"ב; עי' מפתחות; עי' אוצרות רמח"ל דברים, האיזנינו: "ותשמע הארץ - שגם נוק' תקבל הארת אי', בסוד "פום ממלל רברבין".
 125. בת"ז ת"י לח, עט, ע"א.

בְּהוּא זְמַנָּא אַתְרוּקִינַת לְקַבְּלָה סְטְרָא
 אַחְרָא מְסָאבָּא. וְדָא שְׁבָרִים מְסְטְרָא דְדִ'
 דָּאדנִי, דְּבַה וְשִׁבְרֵי תְּשִׁבְרֵי מִצְבְּתֵיהֶם
 (שְׁמוֹת כג כד). דְּכַמָּה טַעוֹן וְצוּלְמִין
 קִימִין בְּדַרְגִין, מִתְחַבְּרִין אֵלִין בְּאֵלִין,
 צוּלְמִין דְּפִרְזוּלָא תְּקִיפִין לְחַדָּא. דְּבִזְמַנָּא
 דְּהוּא אֶשָּׂא עֲלָאָה יִתְאַחַד בְּהוּ, כְּלֵהוּ
 יִתְבְּרוּן וְיִפְלוּן אַבְרִין אַבְרִין. וְדָא וְאַבְנָא
 דִּי מַחַת לְצַלְמָא, לְבַתֵּר אַתְתְּקַף אֵשׁ דָּא.
 וְבַה לְהֶבֶה תְּלַהֵט רְשָׁעִים (תְּהֵלִים קו יח)
 דָּאֲתַמְר בַּה וְהִיָּה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית
 יוֹסֵף לְהֶבֶה וּבֵית עֵשׂוֹ לְקֵשׁ (עוּבְדִיָּה א
 יח). בְּהוּא זְמַנָּא וְהוּבְד גְּשָׁמָה וְיִהֲבַת
 לִיקְדַת אֶשָּׂא (דְּנִיָּאל ז יא). וְדָא שְׂרָפָה
 לְאַתְעַבְרָא בַּה מְעֲלָמָא, בְּלֶהֱבֵה דָּא
 דָּאִיהוּ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף [אַצ"ל: מ"ב],
 דִּינָא תְּקִיפָא לְאַתְוֹקְדָא בַּה וְדָאִי.

בְּזִמְנָא הַהוּא [שְׁהִשְׁכִּינָה מִתְמַלְאָת]
 מִתְרוּקְנַת כְּנַגְדָּה הַסְטְרָא אַחְרָא
 הַטְמָאָה, וְזֵה [סוּר] שְׁבָרִים [כְּנַגְדָּה מִיתַת
 שְׂרִיפָה שְׁבִאֲרַבַּע מִיתוֹת], מִצַּד שֵׁל ד'
 שֵׁל אֲדִנִי. שְׁעֵלוּ [פְּתוּב]: וְשִׁבְרֵי תְּשִׁבְרֵי
 מִצְבְּתֵיהֶם¹²⁶ (שְׁמוֹת כג, כד). שְׁכַמָּה
 אֵלִילִים וְצַלְמִים נִמְצְאִים בְּמִדְרַגּוֹת
 [הַטְמָאָה], וּמִתְחַבְּרִים אֵלָה לְאֵלָה,
 צַלְמֵי כְּרוּל חֻזְקִים מְאוּד. [אוּלַם] בְּזִמְנָא
 שְׂאוּתָהּ אֵשׁ עֲלִיוֹנָה¹²⁷ תֵּאחַזוּ בָּהֶם, כְּלָם
 יִשְׁבְּרוּ וְיִפְלוּ אַבְרִים אַבְרִים. וְזֵה [מַה
 שְׁכַתוּב]: וְאַבְנָא דִּי מַחַת לְצַלְמָא¹²⁸
 (דְּנִיָּאל ב, לה), לְאַחַר מִכּוֹן תְּתַחַק אֵשׁ זו.
 וְבַה: לְהֶבֶה תְּלַהֵט רְשָׁעִים (תְּהֵלִים
 קו יח), שְׁנֵאמַר עֲלִיָּה [תְּלַהֲבָה]: וְהִיָּה
 בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהֶבֶה וּבֵית
 עֵשׂוֹ לְקֵשׁ (עוּבְדִיָּה א יח), בְּאוֹתוֹ זְמַן:
 הוּבְד גְּשָׁמָה וְיִהֲבַת לִיקְדַת אֶשָּׂא (דְּנִיָּאל
 ז יא) – וְזוֹ הִיא שְׂרָפָה לְהַעֲבִיר עַל יְדֵה
 [אֵת הַס"א] מִהַעוֹלָם, בְּלֶהֱבֵה זו, שְׁהִיא
 מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף,¹²⁹ וְהִיא דִּין חֻזְק לְשִׁרוּף
 אוֹתוֹ [ס"מ] וְדָאִי.

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה שְׁטִיפָה. רְבִיעָאָה
 הֲדַחָה. בְּנִי דָּאדנִי וְאוּקְמוּהָ. וְדָא
 מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ לְאַתְקְנָא לָהּ לְשְׁכִינְתָּא
 פְּדָקָא יָאוּת. וְדָא הֲרַג וְחַנְקָה. וְכָל דָּא
 בְּמִיָּא, דָּאֲתַמְר בְּהוּ וְזִרְקִתִי עֲלֵיכֶם מִים

הַתְּקוּן הַשְּׁלִישִׁי [שֵׁל הַכּוּס] – שְׁטִיפָה.
 [הַתְּקוּן] הַרְבִּיעִי - הֲדַחָה. [וְהֵם כְּנַגְדָּה]
 גִּי' שֵׁל אֲדִנִי כְּמִבְּאָר. וְזֵה מִבְּפָנִים
 [הֲדַחָה] וּמִבְּחוּץ [שְׁטִיפָה], לְתַמְקוֹן אֵת
 הַשְּׁכִינָה [הַכּוּס] כְּרָאוּי. וְזֵה [כְּנַגְדָּה
 מִיתוֹת] הֲרַג וְחַנְקָה. וְכָל זֵה [הַשְּׁטִיפָה

126. עי' ת"ז תי' יב, לו, ע"א, ותי' כא, מט, ע"א.

127. מצד הגבורה השכינה נקראת אש, זהר פנחס ח"ג, רמג, ע"ב.

128. עי' ת"ז תי' כא, סא, עב; עי' אדיר במרום עמ' שנב; דה: והוא בחינת תרח... ואז שיבר צלמי אביו.

129. עי' לעיל תי' יג; רש"י על בראשית ל, כה; יונתן בן עוזיאל שם. וז"ל: "...ואמר יעקב ברוח קודשא, דבית יוסף

עתידין למהוי כשלהוביתא לגמרא ית דבית עשו...".

והדחה] כמים, שנאמר בהם: וורקתי עליכם מים טהורים (יחזקאל לו, כה), מצד של חכמה סתימאה,¹³⁰ מים טהורים, שאין טמאה מגיעה לשם כלל. ובזמן שאלו [המים] יתפשטו למטה, כל המדרגות יטהרו מהן, והשכינה תטהר מהן מבפנים, כמו שכתוב: וטהרו הארץ (שם לט, טז), אימתי? אלא בשעה שתעשה מיתה זה - הרג - באמות העולם. שרק אז יטהר הכוס הזה כמו שראוי. וזה [סוד] תרועה - תרועת מלחמה,¹³¹ בחר"ב¹³² שהוא [סוד] רי"ו, [כמו בפסוק]: וחר"ב [בגומטריה רי"ו] פיפיות בידם (תהלים קמטו), שיוצא מחכמה סתימאה. ובזו החרב החזקה יתרגו כלם ודאי.¹³³ וזה מבפנים [כנגד הדחה שמבפנים].

אחר כך יעשה בהם חנק, לשקע אותם בזבל.¹³⁴ וסוד הדבר: ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו' [הפשעים ביי] (ישעיה סו, כד), שהרי אז ישתקעו כל האמות, רשעי העולם, בצד הרע שלהם [דהיינו הם"א], ויקברו בנקב של תהום רבה,¹³⁵ עד שיעברו מן העולם לגמרי.

טהורים (יחזקאל לו כה) מסטרא דחכמה סתימאה, מים טהורים דלית מסאבותא מטי תמן כלל. ובזמנא דאלין יתפשטון לתתא פלהו דרגין יתדפון בהו. ושכינתא תתדפי בהו מלגו, דכתיב וטהרו הארץ (שם לט טז). אימתי. אלא בשעתא דיתעביד קטלא דא הרג באמין דעלמא. דהא פדין יתדפי כסא דא פדקא יאות. ודא תרועה, תרועת מלחמה, בחרב דאיהו רי"ו וחר"ב פיפיות בידם (תהלים קמט ו) דנפיק מהאי חכמה סתימאה. ובהאי חרפא תקיפא יתקטלון פלהו ודאי. ודא מבפנים.

לבתר חנק יתעביד בהו, לשקעא לה בזבל. ורזא דמלה ויצאו וראו בפגרי האנשים וכו' (ישעיה סו כד). דהא פדין ישתקעון פלהו אמין חביין דעלמא בסטר בישא דלהון, ויתפפין בנוקבא דתהומא רבא, עד דיתעברון מעלמא לגמרי.

130. חכמה סתימאה של ארד, עי' ת"ז תי' טז, ק"י ע"ב; עי' אדיר במרום עמ' קלה.

131. עי' ת"ז תי' כא, מח, סע"ב; מט, רע"א.

132. חרב היא אחד מכלי המלחמה ורומזת על מיתת הרג (תיקון השלישי שאנו עסוקים בו).

133. כל אומות העולם שלא ילכו אחרי ישראל, ועי' זהר אחרי מות ח"ג, ס"ב, ע"א.

134. עי' סנהדרין נב ע"ב, משנה: "מצוות הנחנקין - היו משקיעין אותו בזבל עד ארכובותיו, ונותן סודר קשה לתוך הרכה, וכורך על צווארו, זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת".

135. עי' זהר נשא ח"ג קכב, רע"א.

עד פֿאן תקוני הכּוּם, [פְּרִי] לְהַתְּבַרֵךְ
כְּמוֹ שְׂרָאוֹי, בְּחַיִּים הַנְּמוֹשִׁים מִלְּמַעְלָה
[מח"ס]. וְזֶה סוּד: לְפָנַי שְׁמֹשׁ יְנוּן שְׁמוֹ
(תהלים עב"ז), שֶׁבֶד תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַתְּקִין לְמַלְכָּה הַמְּשִׁיחַ בְּשִׁמּוֹת שְׁלוֹ לְפִי
הַמְּדַרְגּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. [וְעַל דְּרָךְ זֶה]: עַד
כִּי יָבֵא שִׁיל"ה (בְּרֵאשִׁית מַטְי), אֲזוּ יִזְכּוּ
יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים עֲלִיּוֹנִים, בְּמִנוּחָה שֶׁל
הַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

עַד הֵכָא תְּקוּנֵי כְּסָא לְאַתְּבָרְכָא בְּדָקָא
יָאוּת, בְּחַיִּים דְּאַתְּמַשְׁכֵּן מְלַעְלָא. וְרַזָּא
דָּא לְפָנַי שְׁמֹשׁ יְנוּן שְׁמוֹ (תהלים עב יז).
דְּהֵכִי אַתְּקִין לֵיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּשִׁמְהֵן דִּילֵיהּ לְפּוּם
דְּרַגִּין עֲלִיאִין. וּבֵיהּ עַד כִּי יָבֵא שִׁילָה
(בראשית מט י). פְּדִין יִזְכּוּן יִשְׂרָאֵל לְחַיִּין
עֲלִיאִין בְּנִיחָא דְּכֻלָּא. זַפְּאָה חוּלְקָהוּן
דִּישְׂרָאֵל בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְּאַתִּי.

ליל מ"ז בניסן

[אַלְיָהוּ הַנְּבִיא] פְּתַח וְאָמַר, רַבִּי, רַבִּי:
בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ וְגו' (בְּרֵאשִׁית א, א), וְלִכְלַל הַיָּד
הַחֲזָקָה וְגו' (דְּבָרִים לז, יב), כֵּן תְּלוּיִים
הַדְּבָרִים, אֱלוֹי בְּנִגְדֵי אֱלוֹי, בְּסוּדוֹת
עֲלִיּוֹנִים וְדָא. דִּיוּקָן עֲלִיּוֹן שְׁכּוּלָל הַכֹּל,
[דְּהִינּוּ] כֹּל הַדִּיוּקָנָאוּת, זֶה אָדָם,¹³⁶
כְּשֶׁהוּא מִתְחַלֵּק לְאַרְבַּע חִיּוֹת, שְׁהֵם
[בְּנִגְדֵי] רֵאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחַ דְּבוּר.¹³⁷
מִבְּחוּץ, הֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל אֲדָנִי,¹³⁸
וְזֶה [בְּמִנְיָן] הֵיכְל¹³⁹ מִצַּד הַגּוּף. אֲבָל
בְּפְנִימִיּוֹת הֵם יְהו"ה, מִצַּד שֶׁל הַנְּשָׁמָה.

פְּתַח וְאָמַר ר' ר' בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וכו'. וְלִכְלַל הַיָּד
הַחֲזָקָה וכו' (דְּבָרִים לד יב). הֵכָא תְּלִין
מְלִין אֲלִין לְקַבֵּל אֲלִין בְּרִזִין עֲלִיאִין
וְדָא. דִּיוּקָנָא עֲלָאָה דְּכֻלִּיל (כְּלָא) כֹּל
דִּיוּקָנִין דָּא אָדָם, בְּד' חִיּוֹן אַתְּפְּרֵשׁ,
דְּאֲנוּן רֵאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחַ דְּבוּר. מְלִכְר
אֲנוּן ד' אַתְּנוּן דְּאֲדָנִי, וְדָא הֵיכְל מְסֻטְרָא
דְּגוּפָא. אֲבָל מְלִגּוֹ אֲנוּן יְהו"ה מְסֻטְרָא
דְּנִשְׁמָתָא.

136. עי' זהר יתרו ח"ב, פ, ע"ב, כסא הכבוד, אריה שור נשר, אדם כולל כולם וכו'.

137. עי' ת"ז תי' ע, קב, ע"א; קל"ח, פתח לאילב, והנושא שם הוא אדם קדמון וענפיו - רשר"ד (ראייה, שמיעה, ריח, דיבור).

138. עי"ש קכה, ע"ב.

139. שם תי' יח, לב, ע"א; בדרוש טו"ב בשבט, אוצרות רמח"ל: "שהם ב' השמות, שם יהו"ה מבפנים ושם אדנ"י לחוץ, שהיא היכל שלו; עי' מפתחות שיכנה - היכל.